

Tadeusz Miciński

W MROKU GWIAZD

[1902]

Wirtualna Biblioteka Literatury Polskiej

Uniwersytet Gdański • Polska.pl • NASK

Tekst pochodzi ze zbiorów
„Wirtualnej Biblioteki Literatury Polskiej”
Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Gdańskiego

SPIS TREŚCI

STRĄCENI Z NIEBIOSÓW	5
KOLOSSEUM	5
ORLAND SZALONY	7
* * *	7
* * *	8
* * *	8
* * *	9
CZARNE XIĘSTWO	10
* * *	11
* * *	12
* * *	13
LUCIFER	14
* * *	14
* * *	15
MELANCOLIA	16
* * *	17
KAIN	18
* * *	19
* * *	20
* * *	21
* * *	21
* * *	22
* * *	22
INFERNO	22
ANANKE	23
KALLYPSO	23
KORSARZ	25
* * *	26
* * *	26
* * *	27
* * *	27
* * *	27
KRÓL W OSJAKU	28

LAMENTACJE.....	32
BAŚŃ	33
NOCE POLARNE.....	34
* * *	34
* * *	35
GŁĘBINY DUCH	35
NOKTURN	38
UMARŁY ŚWIAT	38
WIDMA	40
***	41
ZAMEK DUSZY	42
MSZA ŻAŁOBNA.....	44
JUŻ ŚWIT.....	46
* * *	48
* * *	48
PRZED BURZĄ.....	49
ZOFIA CASANOVA (z hiszp.) SKARGI	50
OGIEŃ	51
* * *	51
WILIA	52
SAMOBÓJCA.....	53
DUSZA W CZYŚĆCU	54
IN LOCO TORMENTORUM	57
MORIETUR STELLA	57
WAMPIR	59
* * *	59
TEMPLARIUSZ	60
NATCHNIENIE.....	61
SANTA HERMANDAD	62
AUTO-DA-FÉ.....	63
QUEMADERO	64
MADONNA DOLOROSA	65
REINKARNACJA	66
WPOŚRÓD RAJU	68
NOC MAJOWA	68
* * *	71
* * *	71

AKWARELE	73
* * *	73
* * *	74
* * *	74
* * *	75
* * *	75
* * *	76
PALMY	77
STRYGA	78
STRACH	79
* * *	81
SERENADA	82
AMA	83
ZATOKA TĘCZ.....	84
DROGA MLECZNA	84
MEDUZA	85
WYSPA GORGON	86
KOCHANKOWIE BOGÓW	89
IZIS	89
* * *	90
* * *	91
WODNE LILIE	91
ANAMNEZIS	92
MINOTAUR	93
* * *	95
WITEŻ WŁAST	95
BOJAN	100
BIAŁE RÓŻE KRWI.....	101
BIAŁE RÓŻE KRWI	101
STYGMATY ŚW. FRANCISZKA	104
SEN	105

STRĄCENI Z NIEBIOSÓW

*„Za karę będę na okropnej skale
stróżował stojąc – bez snu i bez ruchu –
jęk niczyjego mój nie dojdzie słuchu”
(Eschylos)*

KOLOSSEUM

Ruinom podobne serce moje – ruinom ogromnym i bezkształtnym.

Mrok otulił rany moje, po lazurowych wschodach prowadzi mnie zaduma w gwiazdy.

Orionie – bracie mój – w purpurowym zarzewiu wulkanów czytający księgę przeznaczeń –

i Ty, siostró moja, Andromedo, przykuta do skał –

i Ty, łamiąca dłonie Kassiopeo, której córę wzięło na pożarcie złe bóstwo – miłość –

i Ty, Perseuszu, coś ujarzmił obłąkane loty swojej wyobraźni

–

i Ty, Liro – i Ty, Orle – i Ty najbliższa nam grzywo Centaura

–

– o gwiazdy magowie, składający hołd wiekuistemu Sercu!
wzmocnijcie chlebem aniołów mnie – najciemniejszego z tula-
czów po otchłani.

Męczennicy, których krew użyźnia bryłę ziemi – dziewice,
niewinniejsze od lilij – młodzieńcy, dzielniejsi od posągów –
rozżarcie serce moje w trybularz wonności.

I wy, Geniusze, tworzący wszechład – ogień – wodę – powietrze i ziemię – eter – gwiazdy i przeznaczenie gwiazd – świeczniki boże siedmioramienne – skryształcie mię w klejnot wiedzy, na czarny węgiel rzućcie iskrę objawień.

Aniołowie – otom dzwon zaryty w piasku, – na wysokich górach postawcie mię braciszku moi, abym dolinom opętanym w mroku zwiastował Ducha Pocieszyciela.

O ruiny serca mego, ogromne i bezkształtne w mroku – poryte wąwozami cieniów, które nie wiem dokąd zawiodą – pełne więzień i klatek na potwory, łańcuchów – pordezwiązałych od krwi i od łez –

– – Czarodzieje filtrują jady w przysionkach mych –

handlarze brązu rozkopują łono moje –

niewolnice kupczą wdziękiem Afrodyty –

dumna młodzież rozpędza rydwany dokoła cyprysowych alej –
lecz łasice gryzą się w ciemnościach, a świerszcze sykają nad upadkiem –

i tylko gwiazdy wświecają się w sznur obłąkanych nieskończonością okien –

a niebiosa rozwinęły się nade mną jako szafirowe żagle.

O przedwieczne rodzeństwo – aniołowie, geniusze i święci –
dźwignijcie księżyc z fali morza zamarzonego – niechaj cyprysy
moje napełni szmerami proroctw.

W ciemności schodzi duch mój – w ciemności roztećzone od szronu gwiazd – łyskające kopułą czarodziejskiego zamku,
gdzie białe rumaki strącane są w głuche jeziora – a w fosforycznych grotach uczują widma potępionych.

Tysiącletnie drzewa rozpaczy nurzają się w lodowych zato-
rach, płyną szeleszcząc ku bezdennym wirom – nad mglistym
wyżłobionym lejem Anioł śmierci waży się w krwawym pło-
mieniu, niby dogorywająca na wieży latarnia.

Stało się –

zapadły pode mną niebiosy – kępa kwiatów pod stopą kamien-
nego olbrzyma i mrok zgęstniał dokoła.

A nad głębiami Duch – gasi gwiazdy – i rozżarza wizje, świet-
niejsze od gwiazd.

ORLAND SZALONY

Kwiat purpurowy marznie w lodowni
w upiornych snach –
dusza się błąka z zarzewiem głowni,
by odgnać strach.

Tam – na Golgoty krzyżu zawisnął
skrwawiony kruk –
harfa gra cicho – skrzydłami błysnął –
u Jego nóg.
A więc ty dziki śmiechu zwątpienia
składasz Mu łyzy?
lecz to kość ludzką gryzły wśród cienia
zglodniałe psy.

* * *

Hej, z maurytańskich śpiewnych sal
wybiega do mnie hurysa –
czarny płomienny jedwabny szal
z nagiego łona się zwisa.

Cyprysy – księżyc – fontann szmer –
zaczarowane ganki –
oddałem wszystkie gwiazdy sfer
za uścisk – Maurytanki

* * *

Newady śnieżne zimne szczyty,
gdzie orły z wrzaskiem krążą głodne,
sosen pachnących malachity,
mórz turkusowych szlaki wodne –

– widzę – czerwony mam pugiwał
i krwi na ciele moim plama,
gdym ją w uścisku już przeginał
ona o śmierć prosiła sama.

* * *

Na szafirowej snów głębinie
toną żałobne gwiazd mych łodzie.
A cień olbrzymi jest na wodzie
od chmury, która za mną płynie.

.....
Oh, w ciemnym borze
słowiki nucą –
oh, na przestworze
gwiazdy!

Polecę – polecę – polecę –
i umrę – u Twoich nóg –
w głębokiej zimnej rzece –
śniąc, że u Twych nóg.

Dusza jak płomień biały
przez morza leci w dal –
ja rycerz Boga – lecz o skały
zmiądzylem święty Gral.

W przydrożnej wisiał iwie
skrwawiony za mnie Mistrz –
ja mam ran więcej! – orły żywią
mym sercem burzo świszcz!

* * *

Ach, w modrzewiowym dworze,
gdzie na kominku płonie żar,
(obroń tej myśli, Boże!)
podejdę w ciemny jar –
– wilkołak! będę pił twą krew –

i twoje dziatki – –
wydrę im z trzew
ten jęk – co serce opiekielni –
matki!
– – – Zawyje wicher, zawierucha –
i ujrzysz mojego ducha,
jak twojego męża głowę
będę włókł –
i uderzę nią o przydrzwia brązowe.

i ujrzysz mię wśród zamieci,
jak będę go włókł i krwawił –
i wyć będziesz – ty – i twoje dzieci –
a szatan będzie z borów błogosławił
tej mocnej – jak śmierć – zemście.

CZARNE XIĘSTWO

Pną się we mnie czarne kwiaty –
złote kwiaty,
krwawe kwiaty.

Nim Adonai przeklął Kainowe plemię,
wirowały już te światy
w ogniach Mocy i Tronów –
i z kryształowych dzwonów
płynęły w rajskich melodiach na ziemię.

Ach, moich szaleństw złowieszcze bachmaty
wichrem spadających komet
unosły mię w zamek Chimery –
gdzie na krzyżach rozpięte
ciała męczonych Andromed
i niemych Sfingów twarze wniebowzięte.
(... fosforycznie przyświecają
w studniach głębokich –
jednookich
olbrzymów do się zapraszają...)

Na rubinowym szczycie, oplątana w liany
zodiaków i w sennych mgławic protosfery –
ta Jeruzalem piekielna.
Jako płonące świeczniki
żarzą się wichrem rozszumione cedry.
Wśród kolumn czarnych olbrzymiej katedry
zaklęta postać leży Bereniki.

(...a hymn jej grają
zimowe bezdroża –
a skrzydła nad nią roztaczają
Samumy...)

* * *

Pośród nocy miesięcznej przez bory
orszak magów płynie w adoracji –
nad słoniami złota kiść akacji –
to królowie wyklętej Gomory.

W tańcu zwiewnym czarne bajadery
lśnią skarbami podziemnej Golkondy –
na warkoczach skrzą gwiazdy, drżą szmery,
jak kwiat mango w ściskach anakondy.

Wrzask tympanów, brzmia dzikie litaury,
od pochodni goreją świątynie –
to na Olimp się wdarły Centaury
i w zadumie patrzą na boginię:
 (a hymn jej grają
 zimowe bezdroża –
 a skrzydła nad nią roztaczają
Samumy).

Nad cysterną – wśród gorącej splątanej zieleni
kwiat niewoli brudną krwią się mieni
i zatapia w mrok siny swe łona –
duch za kratą wyteża ramiona.

* * *

Kiedy w rajskim dziwnym śnie,
kołysany szeptem tulipanów,
w mgły srebrzyste przyoblokłem Cię
na dalekiej wyspie Oceanów
(w dziwnym rajskim śnie) –
szafirową w ogniach różę
wydałem z mojego łona
i łzy szczęścia w gwiazd wicherze
przetopiłem w blask Oriona –
ach, ujrzałem Cię:
przeze mnie wyśnioną,
przeze mnie na wiek potępioną.

Bóg mściwy wyrwał ten mój serca kwiat
i wśród jaskiń księżycy pustyni
duchy węzów się wzniosły w las pinij –
a ze skał niebosiężnych gdzie był chram
patrzył na mnie fosforyczny zimny gad –
ze skał, gdzie się tuli śmierć do bram.

* * *

Ponad głębiami czarnych wód
leżę w bezchwiejnym cichym śnie
i marzę – że ty przyjdiesz mnie
tam strącić – w swój piekielny gród.

Na uczcie króla Baltazara
sfalszował mag żydowski
Daniel jej złote imię Upharisim.

A imię znaczy:

- nieśmiertelny
- i bogom równy!
- zejdziesz w zimny wilgny loch kościelny
- i zabij tę, co w trumnie śni –
- Mené – Mené – co w mroku lśni
- jej duszę – serce twe –
- Mené – Mené!...
- a ja Cię wzniosę – bóg piekielny –
- ponad aniołów czyn nie dokonany
- ponad najgłębszą z gwiazd
- o której mędrcy marzą i szatany...

O pani konających, nasyć oczy moje.

LUCIFER

* * *

Jam ciemny jest wśród wichrów płomień boży,
lejący z jękiem w dal – jak głuchy dzwon północy –
ja w mrokach gór zapalam czerwien zorzy
iskrą mych bólów, gwiazdą mej bezmocy.

Ja komet król – a duch się we mnie wicherzy
jak pył pustyni w zwiewną piramidę –
ja piorun burz – a od grobowca cichszy
mogił swych kryję trupiość i ohydę.

Ja – otchłań tęcz – a płakałbym nad sobą
jak zimny wiatr na zwiędłych stawu trzcinach –
jam blask wulkanów – a w błotnych nizinach
ide, jak pogrzeb, z nudą i żalobą.

Na harfach morze gra – kłębi się rajów pożoga –
i słońce – mój wróg słońce! wschodzi wielbiąc Boga.

* * *

Mój duch łańcuchem skuty do ziemi
zwisa się w przepaść piekielnych łon,
a kiedy targnie skrzydły dźwięcznymi
głuche się echo ozwie jak dzwon.

U stropu mego gwiazda się żarzy
[serce me niegdyś kochało ją]
w przeanieleniu złotych witraży
ona się moją syciła krwią.

I znowu płynie gwiazdzista rosa
pocałunkami morderczych zórz –
oh, duszo moja, – oh, me niebioso
rzućcie swe płomień w toń zimnych mórz.

Nie pragnę słońca – osamotniony –
z krzykiem złowieszczym upiornych snów,
bogowie mogli – jam był pojony
jak wy – ambrozją – i mlekiem lwów.

Organy grają Requiem żalu,
organy grają Centaurów zgon,
jak Damajanti płacze po Nalu,
tak burze, wichry, grady i szron –
wieczne są we mnie, jak łzy w opalu.

MELANCOLIA

Żyje we mnie jakiś głuchy płacz – jakiś szloch i płacz żyją we mnie – niby w grocie kropel wieczny szmer, monotonnych kropel tajny jęk. Ach, to pewno przez zbójców zamknięta ze złotymi włosami królewna, (kasztelanka lub może pasterka) – z pól słonecznych, zielonych porwana, zapomniana i w grocie zamknięta i na ostrych się gładach krwawiąca, złotowłosa mej duszy królewna.

Łzy jej płyną jak zimne opale – łzy jej płyną wśród nocy bez końca i w kryształ się lodów zwisają – w zamyślenia wiszące kryształy. Raz przepelznął za szmerem do groty – wąż kusiciel tych głuchych podziemi, usta chciwie przyłożył do źródła, lecz się wzdrygnął przed blaskiem nieznanym. A wtem ujrzał w szafirach królewnę – i swe oczy głębokie, zielone – swoje oczy widzące w ciemnościach utkwiał w bladą płaczącą królewnę – i mądrymi oczyma pocieszał i prowadził ją w otchłań głęboką – fosforycznie oczyma przyświecał – i prowadził ją w otchłań głęboko. Aż pod ręką skrwawioną, co szuka w mroku oparcia, grać poczęły jak dzwony bólów zamarzłych kryształy: chór wyklętych pielgrzymów nuci pieśń grobu świętego, tarcze błyskają, miecze – wśród kolumn czarnych bazaltu – wstają z grobów olbrzymy – szal rozpędzonych rumaków niesie ich w ognjach kłębiących przed gniewny w piorunach Majestat. Nagle śpiewy zamilkły – głucha rozwarła się otchłań – widać wśród ścian obślizgłych mgłą wirujące jezioro. I na zwilgłym grobowcu drżąca spoczęła królewna, w otchłań patrzy bezgwiezdna – w świątyn zagasłych jezioro. Wtem ją mocne ramiona objęły w krzyku bezdźwięcznym i uniosły nad otchłań skrzydeł sześcioro i ujrzała cudowną w blasku miesięcznym – twarz Lucifera.

* * *

Oto mej duszy świątynia – z czarnych, jak miłość, marmurów,
gdziem lud spiżowych posągów zaklął nad głębią rozpaczy.
Niech wicher morski gra, niech strąca lwów – Poskramiaczy
w płynny wulkanów żar – w ogniowy pałac Ahurów.
Tu napowietrzny most z bolesnych krwawych stygmatów
między górami na morzu, jakoby nici pajęcze –
i tu Cię będę niósł, jak chmura porwaną tęczę,
na ten najwyższy cypl – w zorzy polarnej dwóch światów.
I Tobie oddam regiony, co w skalnych zboczach mej duszy,
jak ametysty lśnią: sny prerie; sny jak miesiąc w borze,
i tę ścieżynę modlitwy, którą szedł Chrystus raz w mroku.
A dla mnie to bezbrzeżne kraterów gasnących morze,
upiory światła, wieczność, której już nic nie poruszy –
chyba ten Bóg – co przyszedł mię potępić – w Twoim wzroku.

KAIN

Wyszła mi z boru – w złocie warkoczy
z twarzą indyjskiej Bogarodzicy –
w błękitnych iskrach – w srebrnej przeźroczy –
nadksiężycowej wieszczka świątnicy...
Ach, rozkochały się w niej moje tęskne oczy –
ach, – i zabrzączał łańcuch mej ciemnicy.

Jak wulkan krwawy w łonie Arymana,
jak Samum, gdy się wichrami rozuzda –
tak we mnie otchłań – gwiazdami przetkana
leciała w państwo słoneczne Ormuzda.
Ach, rozkochały się w niej moje tęskne oczy –
ach, i zabrzączał łańcuch mej ciemnicy.

Nie wzbraniał mi jej smok, żelazna wieża,
zdradny labirynt ni królewskie ramię –
miłość zwycięży wszystko – wszystko złamie –
ale nie miłość drugą do pasterza.

Więc Śmierć przyzwałem – i śmierć odtąd żyje –
i wszechświat cały grobowcem przywarła –
– – – czuję mdły powiew – –
– – w oczeretach gnije – –
z tęsknoty – u nóg mych – umarła.

Na pustej trzcinie rozpiąłem jej włos –
nad śniącą rzeką schyliły się drzewa –
wiatr cicho płacze – ptak mogilny śpiewa –
to los mój – los!...
głębiny tajne pruć –
milczenia głucho mącić –
jako stracona łódź
od brzegu się odtrącić –
mieć gwiazdy – gwiazdy rzucić
i tylko piosnkę nucić –
to los mój – los!...

* * *

Magia mej duszy niechaj Cię wywoła
z zarzewia komet czy z mroku przepaści –
przyjdź – ustroimy w lotus nasze czoła
i gibkie ciała nasze nard namaści.

Pachną mi dziwnie Twoje złote włosy,
jak prześwietlone senne kłosy.
Twych oczu lazur, jak górskie jeziora,
w których się pławi czarna sykomora.
A Twoje usta, pachnące jak róże –
chłodne – jak płomień zaklęty w marmurze.
W ogrodach piersi kwitnące jabłonie,
jakoby księżyc w mgieł srebrnych oponie.
Biodra toczone ze słoniowej kości,
jako indyjska świątynia miłości.

O przyjdź – na liściach zwiedłych piszę
ten sen mój obłąkany –
rzucam je w strumień łez moich wezbrany –
niechaj w anielskie odpłyną zacisze – –

Ale mi włócznieią swą miedzianą
potrząsas – i groźna jak mrok –
rozdzieras serce moje –
czarną pianą
dysze mi toń – ja pieczar tych smok –
weź moje skarby i Twe zimne serce –
opasz – niech błyszczy!

Szmaragd Ci wspomni te zielone łąki,
po których szliśmy strojni w asfodele –
rubin – czyścicowe jeziora rozłąki –
i miłość, którą oddałaś w kościele
innemu – a diament – moje serce dumne,
stopione w ogniach i rzucone w trumnę.
Na czole Twoim płomień chryzolitów,

abyś widziała gwiazdy konające –
ortoklast zimny, smutny jak miesiące
zamrozi w oczach Twoich sen błękitów.

Ale ci jeszcze składam te szafiry
i perły jak chmury bezdomne,
i krwawej jaszmy obłąkane wiry –
na znak, że Ciebie nigdy nie zapomnę –
pierścień Ci włożę z mrocznych karbonatów,
bo się spotkamy – za progiem tych światów.

* * *

Kiedy Cię moje oplotą sny –
 jak białe róże –
nie bój się kochać – ja – i ty
 w nieba lazurze.
Ziemia, jak echo minionych dni,
 grające w borze,
a nasze duchy wśród martwych pni
 wieszają zorze.
Serce mi splatasz koroną gwiazd,
 hymnem warkoczy –
pode mną góry, wieżyce miast –
 nade mną – oczy.
Dziwnie się srebrzysz, aniele mój,
 w tęczowym piórze –
fontanny szemrzą, gwiazd iskrzy rój
 wonieją róże...

* * *

Jest serca kraj na modrej morza fali,
gdzie Centaur dzikiej poucza mądrości,
gdzie bór indyjskie rozwiesza wonności
i w wodospadach rzeka się kryształa.
Tam żyjesz Ty – i Bóg mi Cię zazdrości –
i weźmie Cię – gdy serce moje spali.

* * *

Błękitnym echem letniej żarzy,
szumem kwiecistych traw –
głęboko na dnie łśni i marzy
w czarze krateru staw.

Podziemnych duchów serce szklane
gra Bogu dziwną pieśń –
jak Anioł dumne, nieskalane
przez łyzy ni pleśń.

Tu chciałbym marzyć w noc gwiazdzistą,
na czole mieć Twą dłoń –
i zejść przed jutrznią w uroczystą
głęboką zimną toń.

Lecz wiem, że wznosząc nad anioły
rajów Ci oddam moc –
sam w głuche muszę iść padoły
w głęboką zimną noc.

* * *

Na księżycu czarnym wiszę
patrzac w gwiazd gasnących ciszę.
W mroku dumnym i bezgłośnym
ze strzaskaną harfą snów
płynę – szukam jej –
nie odnajdę już.

INFERNO

Wichry i dżdże – niebo od gromów rozdarte,
węże błyskawic i wycie szatanów –
duch mój zgnieciony głębią Oceanów
szyderstwem kłuje swą zastygłą wartę.

– Ha, Belfegorze! doli twej zazdrosczę,
bo ogień chłonąc, jak ptak nieśmiertelny –
światów gasnących bard, księżę udzielny –
w Ławrach swych grzebiesz mar anielskich moszcze.

Skrzył fosforycznie, choć mróz lodowaty
ścinał me żyły. I wyciągnął skrzydło
i pot uronił na żelazne kraty –
syknęły z bólu – i pękły. Straszycło
wszponia się we mnie swym wzrokiem bez powiek
i szeptem: masz mnie – jam twój skryty człowiek.

ANANKE

Gwiazdy wydały nade mną sąd:
– wieczną jest ciemność, wiecznym jest błąd.
– Ty budowniku nadgwiezdnych wież
– będziesz się tułał, jak dziki zwierz.
– zapadnie każdy pod tobą ład –
– wśród ognia zmarzniesz – stlisz się jak lont.

A gwiazdom odparł królewski duch:
wam przeznaczono okrężny ruch,
mojej wolności dowodem błąd,
serce me dźwiga w głębinach ład.
Poszumy płaczą mogilnych drzew,
lecz w barce życia płynie mój śpiew.
Ja budowniczy nadgwiezdnych miast
szydę z rozpaczy gasnących gwiazd.

KALLYPSO

Oh, brylantowe iskry na czarnym szafirze
niebiosów – oh, serca mojego łabędzie...
grobowce straszą mnie, cyprysy w kirze,
a jego nie ma, nie będzie...
Lira mi pękła na grani ołtarza
gdybym chciała serce wypłakać swym śpiewem.
Na górach pali się wulkanów żarza,
jak kiedy leżał rozbitek pod drzewem.
W brązowej twarzy, okolonej mrokiem,
paliły się oczy straszliwe:
skrzydlate słońca gdzieś w jarze głębokim,
dumne, szalone, złe a razem tkliwe.
Raz – kiedy Centaur konał z mego noża –
(poznaję teraz – kara boża...)

Agralu! owoś pędził obłąkany
po kamienistych puszczech i uroczną pieśnią
zakląłeś gwiazdy, Kocytu szatany,
abym ja była z tych, co w mękach nie śnią,
powieki mając kleszczami obcięte –
dni moje – jako trawy zżęte...
Bóg mi się zjawiał w czerwonym piorunie,
za miłość moją darząc tron z niebiosów –
lecz jam wołała wśród lilij i wrzosów
słuchać rapsodu na spiżowej strunie:
noc – pożar – wyrżnięte narody
i obłąkane widziadłem dziewice...
Leciały do mnie duchów korowody
za swą królowę biorąc – Osmętnicę;
więc czarodziejskie tworzyłam im raje –
kwieciste, wonne zapomnień ruczaje.

Był zmierzch. A na dnie grotty gwiazdy się w jeziorze
złociły, jak połamane w hieroglif miesiące –
on – na samotnej skale, wychodzącej w morze
płakał – i słowa rzucał gorejące –
krzyk przeraźliwy, niby orła w klatce –
wnętrza zadrgały we mnie – a już w matce.
...Płyn! do ojczyzny tęsknisz pewnie –
płyn!... nogi całowałam rzewnie.
Z wichrem poleciał w burzliwej zawiei
straszydła ścigać i lądy nieznane.
Fal słucham morskich, zapatrzona w pianę,
jako w trujący blady kwiat nadziei.

O ty, co zimne okrążasz padoły
samotny ogniu! w zagrobowej ciszy
siejący marzeń srebrnych asfodele –
oto ofiarne ci składam jemioly –
powiedz tej Mocy, która serc nie słyszy,
że tak się zetli, jak serce – w popiele.

KORSARZ

Żywiłem moim huragany wód.
Lecz pomnę, żyłem nad brzegami rzeczki,
poiły wonią mnie drobne kwiateczki
i wierzb otaczał pieśczośliwy chłód.
Migały rybek szybujące strzałki,
jak pierś kobieca świecił piasek miałki –
woda szeptała: baw się ze mną, baw...
Wtem usłyszałem nade mną w purpurze
orły lecące piersią przeciw chmurze,
jak przeciw Persom para greckich naw.
I szał mnie porwał – i miecz zardzewiony
rzuciłem w serce kochanki wyśnionej –
i biegłem w puszcze, choć słyszałem jęk.
A Bóg mnie przeklął. Ja przekląłem Boga.
Odtąd me serce nie zna, co jest trwoga
i mowy innej, nad fal ciemnych dźwięk.

Na skałach leżał okrętowy tram.
Topór do ręki. Wypłynąłem śmiało
słońcu naprzeciw, co jeszcze nie wstało.
Nade mną orły dwa. Ja człowiek – sam.

* * *

Tak jestem smętny, jak kurhan na stepie
a tak samotny, jak wicher na morzu –
a tak zbłąkany, jak liść na bezdrożu –
a tak zwinięty, jak połów w czerepie.

Straszą mnie widma i tajemne zbrodnie,
śpiewają rajów skrzydlate Ahury –
gdybym rozedrzyć mógł na sercu chmury
rzucalbym gwiazdy sercom bezpodobnie!

Gdybym ja nie był druid skamieniały,
bóg bez wieczności i król bez korony –
gdybym ja nie był ptak morski szalony –
gdybym ja nie był od męki szerniały,
gdybym ja nie był jak śpiew na mogile –
powiódłbym – na Termopile!

* * *

W zaczarowanym lesie, pełnym jaśni
błądzą głębokie cienie, pełne łez –
ach, serce moje drży od łez,
jak dziecię przerażone w baśni.
Na śniegu złote lśnią kaczeńce,
lilowy szafran, blady szczaw –
słońcu się kłonią: my straceńce,
lecz Ty nas w róży świetnej zbaw.
A słońce szydzi na lazurach:
powiędną róże, zmierzchną bzy –
lecz ja was pomszczę w ciemnych chmurach –
dobędę piorun z waszej łzy.

* * *

Nade mną leci w szafir morza
obłok, pojony mlekiem gór –
nade mną śpiewa ptaków chór –
motyl, kochanek lilij łoża...

A ja pod mrokiem łzy – kamienia
sącę swój ciemny jad, –
lecz śmiać się będę z przerażenia
tego, kto zerwie kwiat.

* * *

Rycz burzo! wicherze, potargaj te sznury,
w których mię dławi nędzny karzeł – ziemia –
i rzuć na przestwór, gdzie duch się oniemia
w kabalistyczny poemat natury.
Mroku podziemny! Twe głuche urwiska
wiodą mnie w grobów zapomnianych szpaler –
ja – Prometeusz przykuty do galer –
lękam się zimnych gwiazd urągowiska.
Ogień tajony serce moje kruszy,
jako lodozwał granitową skałę.
Pelion na Osse! morze rozszalałe,
wulkany, słońca na zdobycie duszy –
i cóż posiadałem? kwiat z niebieskich pól –
cichy, bezkresny – niepojęty ból.

KRÓL W OSJAKU

*„Lew się ducha we mnie sroży
i rzuca się i rwie ludzi
wprzód, nim się rozum obudzi”*

Łuną rozpaczy zażegając siola
zbiegłem, żywota nie chroniąc przed tużbą.
Innego nie chcę, prócz ciszy, kościoła,
falszywcom nie chcę być swakiem, ni drużbą –
niechaj nas morza przedziela i step –
w miejsce korony wdziałem wilczy łeb.

Polszcza... kochałem ja się w twych rumieńcach,
którymi zorza wschodziła z za boru –
i w twoich złotych warkoczach i w żeńcach –
i w łyskawicach letniego wieczoru,
i w ryku żubrów, idących na spoj...
od szlochu pęknie pierś... Boh mój!

Przez ducha mgły i w zbroic chrzęście
widzę ten cudny gród – w sadach wiśniowych i w złocie.
Tutaj zdobyłem cześć – i tu straciłem szczęście –
tu greckiem wino lał bogini mej – Tęsknocie –
tu Antygony cień ślepy mi przyzwał Mag –
i tu wśród ciemnych burz słuchałem dzikich sag.

Hej, przy księżycu srebrnymi podkowy
zmiatałem kowyl z drużyną po stepie...
Hej, znawały mnie panieńskie alkowy,
bo serca rubin pieśniami rozszczepię!
ja prosty rycerz – bard słońca i pól
więcej zdobyłem królestw, niżli – król.

Raz – osaczywszy połowieckie wieże
zsiadłem, rannego mając tabuńczyka –
a słońce krwawe już otwarło dźwierze,
przez które dusza Bogu się wymyka;
a na kurhanie stary Bojan grał –
miedziane struny wieszczą pieśnią rwał.

I zmiłkł. Ujrzałem olwijską kniaziównę
na koniu w cwał lecącą z Czarnomorza –
Stanęła, klęka. Oczy gwiazdom równe
wbija mi w serce, mówiąc: „ta krwi zorza –
to moje władztwo! zgliszcza – to mój dom!
biegłam – monachów mając z nożami – lub srom”.

Com odrzekł – nie wiem, bo chóry Eonów
już mnie objęły w grające pierścienie –
i blask poczułem, jak jeden z tych Tronów
na których gwiazdne oparł Bóg sklepienie.
Szliśmy – tęczami obryzgani ros
z kurhanów leciał dziwny – rajski głos.

Lecz któż, o Panie, zmierzył Twe krawędzie
i wieczność morza przelał do swej dłoni?
Któż wie, co było – i któż wie, co będzie?
za spadającą gwiazdą któż pogoni?

Pani! jedyna moja – wszechświat w Tobie
poznałem, bom go ukochał przez Ciebie!
i jeśli teraz żyję smętny w grobie,
to z wiarą, że się ocknę w Twoim sercu – w niebie
Ach, gdym Cię złożył na marach otrutą –
bólami ściętą twarz – źrenice szklane –
tom ja przysięgnął taką pomstę lutą,
jak Duch – co pisał ogniem: Thekel – Mane!

Przez nocy tysiąc szukałem zbrodniarza,
w gusła zabrnąłem i w czarne zakłęcia –
Szatan objawił: zbrodniarz u ołtarza –
– służy mnie – ale ma wygląd jagnięcia –
– służy mnie – ale go oddam bez żalu –
– ażebyś poznał bratyma w szakalu.

– Tyś go paizem swym zasłaniał w sieczy –
– niejedna tobie zań przyłgnęła rana –
– ale jest zdrady pełen duch człowieczy,
– gorszej – niż ciało paląca toffana.
– Idź w grób – i legnij pod ciemnymi jodły,
– wszystkie cię gwiazdy prócz jednej – zawiodły.

– I tę jedyną – Tobie zadmuchięto.
– Ale masz w sobie, czego nikt nie zżarzy:
– Prometeiczny ogień – duchów święto –
– w zamurowanym lochu blask witraży...
Coś mówił jeszcze – koń mój zdębion trwogą –
szedł jakiś żebrak lichy wiejską drogą.

Rozsiekleń. Z świstem lecąc przez mokradła,
deptałem węże jako srebrne struny –
a z borów na mnie leciały widziadła
i twarz zielona z nadpróchniałej truny –
wtem kościół. Z koniem wjechałem do nawy,
lud śpiewał. Chrystus patrzył na mnie łzawy.

„Nie będę Tobie służył, Jezu miły,
boś nie jest Bogiem gwiazd ani ananki”.
Na wieży dzwony same rozdzwoniły
i same gasnąć poczęły kaganki –
on – słońce krzyżma wzniósł – lecz patrzył groźnie –
już leżał w krwi...

Ja król – ja sędzia – archanioł sumienia –
zbirem stanąłem przed lico ojczyzny.
Czemuż w mym sercu nie dotknęła blizny,
którą korona mi wryła cierpienia –
czemuż na gwiazd mych nie patrzy agonię –
krzyżową mękę moją: rex Poloniae!

Jeśli niewinny – niebo mu otwarłem,
sam żyjąc w piekle miłości straconej,
jeśli męczennik – jak lew go rozdarłem,
ciemnym nieszczęścia grotem przebodzony –
bo huczy we mnie tak ogromny dzwon,
że gdy uderzy – to aż w Boga tron.

Kto tu? znów przyszedł... oczyma przebija –
szepce – tak cichy rozpacznie i blady
„Jam święty – zbawił mię Chrystus Maryja” –
precz maro! szatan cię wysłał na zwiady –
któż wie cokolwiek? dusza ciemny bór –
dusi mię – słońca! – wieków chór...

Jak cicho... w małym ogródku przy celi –
czerwone maki i modre baldaszki
i te dziewanny, jak w złocie anieli,
i migocące lazurkowe ważki...
Czy z mazowieckich jezior wy? czy na jej kurhanie
gra pieśniarz? czy w borach tam słycać szlochanie?

...I odleciały!... a jam ryknął płaczem –
gardzą – nieszczęścia królem i tułaczem.
Ojczyzno! mych krwawiących kości
nie złożę w Tobie – bobym Piotrowinem
świadczył, wbrew ducha miłości –
żeś mi macochą była, choć ja – synem.

LAMENTACJE

Szumi wicher – płacze, w gałęziach jodłowych –
dokądże mnie wiodą bogunki żałobne?

– Poprzez góry, morza – przez wulkanów jamy
powiedziem braciszka na trójsen głęboki.

W pierwszym śnie on wyśni lico ukochanej
i będzie z nią płynął po złotych jeziorach;

a w drugim śnie bory, pałace wysokie,

miesiące czerwone i serce Chrystusa;

a w trzecim: głębokie groty lazuruwe

i gwiazdy grające – i że jest – szczęśliwy!

O siostry żałobne – czemuż mię niesiecie

w zimne kurytarze nad stojącą wodą?

Ale nie odrzekły – twarz mi zakrywają

i grają i łkają na czarownym flecie.

BAŚNĪ

Śpią wierzchołki gór
w fioletowej mgle –
tajemniczy bór
ukołysał mnie –
i przytulił mnie –
usynowił mnie –
i do siedmiu cór
powiódł w białej mgle.
Błyszczący zamek szklany
na czarnym ostrowie –
a kwitną dziewczanny
i maków paśowie...

Na bawolim zagrał rogu siwy groźny Bór –
wypluło na jezioro siedm królewskich cór.
Ta Bez serca, jako hiacynt, jak hiacynt różowy,
a Z węzami – jak lilija – lilija anielska;
nad Umarłą szybowwały krogulce i sowy,
a Zakłątą owionęły mórz głębokich zielska.
Dumna rozpacz – na harfie lazuruwej grała,
Kwiat niewoli – łańcuchy do gwiazd przykuwała,
a Nieznaną – tęczowe kryją mi welony
i jak pierścień Saturna, grają złote dzwony.

Do łodzi mię proszą na bezchwiejne tonie –
i kwiatem paproci operlają skronie –
i płyną wśród skał pod mostem kamiennym –
idzie pacholę z krzyżem promiennym.

NOCE POLARNE

*„Oto nas dwoje na ogromnej pustyni,
więc nas Bóg pewnie słucha i na nas patrzy:
a jeśli o dobre rzeczy prosić go będziemy,
to nie opuści nas.”*

*„I dziwił się Anhelli, że była spokojną
o przyszłość, popełniwszy niegdyś zbrodnię
wielką, a nawet krwią mając zamazane
ręce.”*

* * *

Jak zwiędłe liście czernią me kroki na śniegu,
Noc cicha, błękitna mimo chmur.
Błyskają ognie gdzieś z tamtego brzegu –
wśród gór.
Noc cicha – mimo chmur – mimo zawiei.
Noc twórcza. Patrzę uśmiechniony
w życie i śmierć. Jam brat Amaltei,
ale z niebiosów strącony.
Apollo – Helios – Agni –
więcej ma duszo – nie pragnij.
Noc cicha, twórcza – borów szumy –
nad morzem księżyc skrzy –
w głębinie widzę tummy
i wieże trzy.
Na czarnej wieży biją dzwony –
to człowiek pogrzebiony.
Na purpurowej groźne straże –
tam przeznaczenie każe.
W trzeciej – co zowie się królewska –
lampa niebieska –
to Ty!

* * *

W mym sercu baśni o jutrzence
i fantastyczne kwiaty szronu;
w mym sercu jakby echo dzwonu;
w mym sercu zakrwawione ręce
grają na strunach miesiąca
odwieczny ciemny
hymn.
Schodzę w labirynt podziemny –
u stóp mych morze się roztrąca.

GŁĘBINY DUCH

W żelaznych trumnach króle Tatry.
Noc – wicher i warczenie chmur.
Noc – głębia i błyskanie watry.
Z topieli pełźnie okrwawiony Mór.
 Na głębie! na głębie!
 na serce morza pośród gór –
 wśród skał lodowo – śnieżnych
 wirują myśli jastrzębie –
 duch rwie się do bezbrzeżnych krain.
Odbijam tratwę w mrok i patrzę w śmierci jamę
i tworzę nową pieśń, jak Jubalkain –
olbrzymów pieśń – umarłych bogów dramę –
olbrzymów pieśń – Wóluspa i Szachname.
Wichry! śnieżyce! mych szałów tabuny!
przepaście! bory! słuchacze mych dum!
w zatorach zemsty law kipiących szum –
serc potrzaskanych tajemnicze runy –
księżyce, gwiazdy – me bracia – me struny!

Azalim skald? posiadm dar cierpienia.
 Azalim król? któż wiksze ma przestworza?
 tak Atlantyda rzucona w głab morza
 tysiącem kolumn błyszczyc się i spienia.

Znam bogów brzask: zielone oceany,
 w płomieniach zorzy lodowe katedry,
 ryk mastodontów, paroście i cedry,
 harf złotośpiewnych mistyczne peany
 i demiurgów orszak zadumany.

Ponad górami, niby księżyc w pełni,
 snuje me serce czarodziejską prześl –
 fiołkowy obłok u stóp mych się wełni –
 a jezior szklanych zatopiona gęśl
 gra wizje gwiazd –

– ja z uchylonej trumny

słucham – a wokół się wał kolumny –
 i ziemia drży pode mną – i drży serce moje,
 jak posąg, w miażdżonej świątyni –
 a w chmurach pędzą skrwawieni heroje,
 pytając mię o znak: śmierć na pustyni!
 Nad górą świata, nad głębiami szczytów,
 słyszę jęk matki, co mi serce rwie –
 rzucam w jej łono pył aerolitów –
 rzuciłbym słońce – lecz się łzami mgłę.

~~~~~

Z czarnych kryształów mój pałac – w gryfy lemury rżnięty –
 gwiazdy przez witraż świecą zamarznięty.
 Perły posadzką, w koralach namioty –
 huczą nade mną gdzieś przeznaczeń młoty.
 Myśl moja rzeźbi posągowe mary
 [na Jowiszowym czole stygmat kary].
 Po salach błądzę jako lew skrzydlaty
 [echem grobowym wtórzą kazamaty].
 W melodiach ciszy nie zadrga zasłona
 [w trumnie z ołowiu ktoś jęczy i kona].
 Mrok zimny pluszcze w spiżowe podwoje
 [gwiazdy migocą w zmarzłe serce moje].

Zgrzytnęły dźwierze – pleśń i katakumba –
pochodnia krwawi napis: in haec tumba.
Wyrazy milkną, lecz połysk przelśniewa –
w trumnie z ołowiu głos żałobny śpiewa.
Chyłkiem się wije cień zamaskowany –
idę rozpacznie do ostatniej ściany.
Dotknąłem gwoździa – nisze się ozwały –
padłem na progu, jak człowiek umarły.
Nieznana ręka podjęta mię z prochu –
widzę grób – lampę konającą w lochu.
Na stopniach klękam sarkofagu –
od blasków się żrenica mruży –
jak dwa płomyki białej róży
świecą dwie ręce zapalone –
dwie żywe ręce – jak przy Magu –
me serce żywcem pogrzebione.
I zaszłochały łyzy w głębinie,
zamigotały skrzydła zmięte –
aniołów grają chóry święte –
w różanych widzę mgłach świątynię –
ale me serce już pęknięte –
już go tym rajem nie upoję –
anioły lecą ze mną w boje.
Precz! – i wydarłem złote miecze –
od przepaści moich progów
wara wam – i wara Bogu!
oto me serce człowiecze –
rubinowa tajemnica –
oto je rzucam w odmęty!

Jak czarna lecę błyskawica,
nad przepaściami słycać me tętenty.
A za mną śpiewa borów chór
i łkają dzwony zatopionych miast –
krwawi się serce morza pośród gór –
konają tęcze zdruzgotanych gwiazd –
hurra – tytany! w ręku piorun siny –
ten świat roztrącić – w głębiny! w głębiny!

NOKTURN

Las płaczących brzóz
śniegiem osypany,
pościnał mi mróz
moje tulipany.
Leży u mych stóp
konająca mewa –
patrzą na jej trup
zamyślane drzewa.
Śniegiem zmywam krew,
lecz jej nic nie zgłuszy –
słyszę dziwny śpiew
w czarnym zamku duszy.

UMARŁY ŚWIAT

Pokażę zamek wam nad czarną głębią,
zarosły w tamie, bluszcz i dziewięciornik –
pokażę duchów siedzibę jastrzębią,
wydartą przez mój miecz, a nie paciornik,
i pójdę z wami w śpiewne kurytarze –
podziemny znicz i piorun wam ukażę.

Królestwo moje na miedzianej turni
nad łez doliną w gradach i obłoku;
na skalnej zbroi śnią rycerze jurni,
kołysząc włócznie zielone w otoku –
nad hełmem szafir, gwiazdami usiany,
a pod pancerzem serce i wulkany.

Jałowcem pachną krzesanicy pola,
białe pustynne jak sybirski cmentarz –
wszystko tu wieczne, jak ból i niedola,
a choćbyś z pułkiem szedł, jak regimentarz,
widząc toń zimną i martwą jeziora,
poczujesz nagle w sercu szpon upiora.

Dni moje przeszły, jak cień – i nic w górze –
o Chryste – i Tyś minął – jestem dumny,
widząc zmierzch bogów – serce mam w marmurze,
a me tęsknoty zwarły się w kolumny
krwawych bazaltów... Nie dbam o bożyszczą –
z Walhalli mojej dymią mrok i zgliszczą.

Zwano mię Chrobry. Stalowe koncerze
biły jak hajnał w mego ducha dzwony,
mój róg na puszczech zwoływał rycerze
i rzewne w gajach straszył dziwożony,
gdym wiódł w urocze rzek leśnych zakręty
purpurą strojne, zdobyte okręty.

Obłok się we mnie wpił żelaznolicy
i głąz otulił, jak gieżło grobowe.
Pamięć półsenną dawnej mam świątnicy,
kiedy się w tęczach ukazował Prowe
i pszczoł pobrzękiem szumiały lewady –
pod rosochatym dębem wojsk obrady.

Lecz świat mój umarł. Błądzą nad wybrzeżem
wśluchany w pomruk wilgotnych kamieni.
Mój róg – bez echa... Cisza mi pacierzem
była, a dziś już me serce rumieni.
Gram tryumf – wicher mi łka przez szczeliny –
gram wieszczby – miesiąc zakrwawia się siny.

Umarł... więc wichru i słońcu czarnemu,
które już złotych nie wyda owocy,
gram, – a hymnowi nie wyśpiewanemu
wtórują cienie nadgwieździstej Mocy...
Mój Bóg już umarł... w ogniu swe sztandary
pałę: miłości, nadziei, wiary...

WIDMA

Płyną z mogił duchy białe,
jak męczonych ofiar dym –
i swe szpony zlodowiałe
zatapiają w sercu mym.
I powstaje niepożyta
rozoranej ziemi moc –
wicher świszczę, wicher zgrzyta,
to upiorów sądna noc.
Kto jesteście – biali króle –
co szeptacie w sercu mym?
wyją bomby, świszczą kule –
i z reduty płynie dym.

Jak ten żołnierz się krwawi... idź precz!
szubienica skrzypi i powiewa –
kto obróci w moim sercu miecz –
temu serce moje pieśń zaśpiewa.

Ha – coś tętni – karawan i grób –
ha, to jest – sędziego tron –
widzę – siedzi w gwiazdach On –
krwią bez głowy ściekający trup.
A dokoła groźny stanął huf –
zamarznięty na bezdrożach lud –
lśnią na barkach czarne pióra sów –
a na hełmach ich gwiazdy – jak cud.

I ugiąłem przed nim kolano –
i swą głowę złożyłem na pień –
wtem zapłakał mi tęczowy Cień:
czy miłością i ciebie zbłąkano?

Ja odrzekłem: wyleję swą krew
za ten jeden z mego serca śpiew –
za ten jeden z ręki Bożej cud –
za bijący w niebiosa grom – lud!

Lecz zahuczał przeraźliwy śmiech –
i na koniu poleciałem w cwał –
a spod kopyt rozpryskiwał grzech –
a na trąbie grał spiżowej – Szał.

I nie żądam już więcej aniołów –
nie podaję już siebie na zgon –
czuję – leci do mych oczodołów –
z czarnej ręki sypiący się szron.

I rozpędzam swego konia w cwał
i przelatam żywe groby w skok –
a na trąbie gra spiżowej Szał –
a gwiazdami osypuje – Mrok.

***

*„Izali nad umarłymi cuda czynić będziesz?
Izali kto w grobie opowie miłość Twoją
i prawdę Twoją – w ziemi zapomnienia?”*

Duch mój zamieszkał wyludnione miasta
i widmem nędzy przepala swe oczy –
duch mój gdzieś w dale bezimienne kroczy,
jak pogrzeb, wynoszący trędowatych z miasta.

Biją mi głucho popękane dzwony
i anioł ciemny prowadzi za sobą –
i jak biczownik, okryty żalobą,
płacze – a w łzach mych biją nieszczęść dzwony.

W zmarzłej dolinie Cienia śmierci,
gdzie gwiazd migocą sarkofagi,
buduję sobie dół – i nagi
z płomieniem schodzę w cienie śmierci.

ZAMEK DUSZY

Ty u bram moich, wiekuisty Boże!
wszak władcą grobów jestem i pustyni –
nie władcą nawet, bo nieraz się korzę
przed cieniem cienia – i smutek mię czyni
bezwładnym, jako w krach zamarzło morze.

Ale racz wstąpić do skalnej wieżycy,
gdzie moje tygry wyściełam ajerem –
przed Tobą, królu, stanę bez przyłbicy
i miód wyniosę przedni – sercem szczerem –
sam jestem – Bór i Poświst moi służebnicy.

Jarzą gromnice nad umarłym ciałem
[z księgi mię żywych raczyłeś wymazać] –
i obdarzywszy czarodziejstwa szałem –
piekło mi każesz strącać, gwiazdy stwarzać
i jako harfą być – pod lodu zwałem...

O Miłościwy! Ty mi ciemne moce
na okręt życia-ś dał – w puszcze Pandory
i serce moje – jak gwiazdzistą procę,
rozwichrasz duchem, co się rwie w przestwory,
a straż mi dierzżą głuche, zimne Moce.

Oto mi płacze i budzi się wiecznie
gość mój tajemny i więzień nieznany –
czasem, jak Helios, gra hymny słoneczne,
a czasem jęcząc jak żebrak złamany,
tuli się do nóg moich – niebezpiecznie!

Bo za jałmużnę łez – on dzikim śmiechem
wstrząsa kamienny sklep – i aż w milczeniu
skarg potępionych napełnia mię echem –
a twarzy jego nie widać w płomieniu –
a na Oliwnej Górze zwał go Chrystus – grzechem
I teraz czuję – siedzi za mą głową
Archanioł senny, co na krańcach ziemi

rozpostarł skrzydła i baśń lazurową
gra na organach palcami srebrnymi –
– – Miłość –
– i drugie niezgłębione słowo:
Śmierć.

Miałem się Bogu spowiadać – nie będę.
Niech serce leży w zimnej bazylice
osnute w marzeń królewską legendę
i w proch – dopóki zaszumią orlice
i tam uniosą, gdzie wszystko zdobędę!

wszystko! i Ciebie czarny Polifemie,
coś mi roztrzaskał maszt niedoli głazem – –
Serce jak wulkan w swoich ogniach drzemie,
zarosłe lilią i błękitnym ślazem –
aż buchnie – i krwią swą zaleje tę ziemię,

co u podnóża śni w jodeł tęsknocie,
jako słowiki – gdy osiadą groby.
Serce me tętni w głuchym grzmocie
i zasłuchane w płacz kamiennej Nioby,
gotowe bluźnić, że więdną stokrocie.

Niech więdną – kwiaty rozstrzępione morzem,
niechaj się więzień szalony uśmierca,
biegnąc puszcz wolnych lodowym bezdrożem –
niechaj me serce pęknie – lecz z Twojego serca
dobędę także jęk – tym ostrym nożem – –
Ona umarła – i nigdy nie wstanie –
Ona zaklęta – i nikt jej nie zbudzi –
rzuciłeś w zimny loch – na obłąkanie
tę Świętą, gdzie się zakrwawi i zbrudzi
i wyprze Ciebie, słysząc kurów pianie,

słyszając Judasza cekiny i Piłatową
sprawiedliwość Boga...
– – – – – Ty opuszczony
Starcze – błąkasz się w zamieć zimową,
a nicość bije w swoje czarne dzwony,
a piorun wije gniazdo nad Twą głową.

MSZA ŻAŁOBNA

Idę nad brzegiem zamarzonego morza
[o Matko Święta, zmiłuj się nad nami] –
wydęte – głuche – lodowe bezdroża
[o Matko Święta, zmiłuj się nad nami] –
z czarnych rozpadlin wylatuje śnieg –
i z dzikim świstem uderza na brzeg.

Tu skały groźne – tam oślizgłe jary –
kłębią się – wyją – na powietrzu mary;
wody rzegocą głucho pod stopami –
[o Matko Święta, zmiłuj się nad nami].

Ja niegdyś Roger – król Normanów –
z pychy sławiony i czarnego męstwa –
wielem dokonał przy woli szatanów,
wieże na gwiazdach budując i księstwa –
Choremu niosę grzechów odpuszczenie,
ale z mej duszy któż mię wyratuje?
słyszę w głębinach niepojęte drżenie –
morze swój kaftan szalonego pruje.

Na turni kościół, a w podziemiach blask –
słyszę anielski śpiew i lodów trzask.
Wejdę na chwilę pomodlić się Bogu –
wściekły mię wichur odtrąca od progu;
ale przez okno widzę złoty tron –
w światłach tęczy mi lecący szron –
a w tęczach widzę rozśpiewany chór –
na tronie rycerz – mój pośmiertny wtór.

Włos czarny mu w połowie zakrył trupią twarz –
z sześciorga skrzydeł płynie krew do czasz.
Na harfie niemej gra – szatański zawtórzyl śmiech
tej męce. Rzekłem: pieśń Twoja odpuszcza Ci grzech.

Z gór się olbrzymich bory łamały wśród łąk –
rzekłem: rycerzu, ty się zorzą stań.
Tysiące nad nim złotych rozblysnęło piór,
księżyc, jak kielich czerwony wśród chmur.
Drzewa szły za nim – i krze – i ptastwo – i mogilny gład –
i aniołowie w blasku swych nieziemnych kras –
i czarne smugi dziko rozkrakanych wron –
w pustym kościele ktoś uderzył w dzwon.
[O czarna męko moja, o morze – wyjące pod krami – !...]
rzekłem, odchodząc: duchy, pokój z wami.

JUŻ ŚWIT

*„Krzyż tedy zawsze nagotowany jest i wszędy cię czeka.
Nie możesz go się uchronić, dokądkolwiek ucieczesz,
bo gdziebyśkolwiek poszedł, samego siebie z sobą nosisz,
a samego siebie zawsze najdziesz.
A jakoż ty inszej drogi szukasz, mimo tej królewskiej drogi,
która jest drogą krzyża świętego?”
(Nieznany)*

*„I obejrzał się duch jasny na wołanie dziecka i powracał leniwo
po złotej fali, wlekąc po niej końce skrzydeł obwisłych ze smutku”.
(Anhelli)*

Już świt... Purpury są na niebie.
Już świt... Wciąż nocne straszą mary.
Sen to? czy zjaw? czy jakie czary?
dusza mogiłę własną grzebie.
Dusza ma blada z przerażenia,
jako te zimne mgły na polu,
dusza się lęka swego cienia –
ten cień – czerwony jak od bólu.
Ptaki się budzą – lecz ja słyszę –
coś w moim sercu łzami rosi –
w dół się przechylam, w wielką ciszę –
serce się moje w dal unosi –
serce się moje w dal wydziera –
i już się stroi w kij pątniczy,
w kamienną czarkę łyżę zbiera,
gdy będzie konać – Bóg policzy.
[Tylko mi nie płacz – nie łam dłoni –
ze snów otrząśnij się złowrogich –
jest coś, co nas przed zgubą broni –
nas – i naszemu sercu drogich].

.....

Już Anioł chodzi między mgłami
i je owiewa skrzydły swemi
i tak uświęca, że nie plami
ich pył, ni ciężar smętnej ziemi.
Jako przejrzyste senne morze
fioletem lśniące i błękitem
falują mgły te po przestworze
srebrzysto-jasnym, złotolitem.
Nagle się mienią na różowo,
jakby od szczęścia zapłonione –
tak przenajświętsza Cię Królowo,
maluje serce rozmodlone:
w złoto-zielonej mgieł obręczy
ognista róża lśni szkarłatem,
rozwiewa skrzydła ponad światem –
raczej na światów gdzieś przełęcz.
Drzewa jak wyspy koralowe
zaczarowane, niepojęte –
obłoki, jak kadzidło święte,
czerwone wewnątrz i lilowe.

Słysząc za szybą tuż brzęczenie –
to motyl rwie się do swobody –
leć – i poleciał na ogrody –
leć – i nieś słońcu pozdrowienie.

Słońce! Ty jesteś ziemi królem –
Boże! Ty jesteś świata słońcem –
Duszo! Ty jesteś bóstwa gońcem –
Serce! Ty jedno – wiecznym bólem.

* * *

Płyną ciche, srebrne łzy
i fioletów płynie żal
w nieskończoną ciemną dal –
pachną zwiędłe bzy –
to Ty, duszo? Ty!

W chmurach leci czarny ptak,
niesie w szponach krwawy plon –
– Czy to z Twoich dumnych łon
– wyrwany ten znak?
Tak, ma duszo, tak.
– Tyś mię zaklął w tęczy snów
– do tych szarych zimnych mglic –
– co masz mówić – prędko mów –
– łzy Ci płyną z lic –
Nic, ma duszo, nic.

* * *

Bądź zdrowa! [jak dziwnie brzmi dzwon!]
Bądź zdrowa! [lecą liście z drzewa...]
Bądź zdrowa! [miłość jest jak zgon...]
Bądź zdrowa! [wiatr złowrogi śpiewa...]
– *Już nigdy!* –
    Rwie serce Twój płacz!
– Wydarł się z piersi niespodzianie,
– *żegnaj Cię: – trzeba – i Ty Boże racz –*
– *litości!*... – –
    W konie!... Chryste Panie.

PRZED BURZĄ

Tak... więc mi radzisz jedno – zapomnienie –
i przyjaźń dajesz miłosiernej siostry...
Wiem – obowiązek, przysięga, sumienie –
wiem – i nie żądam – wolę ja nóż ostry,
niżli łagodne czyścicowe płomienie.

Już późno... wróćmy. O, jak zmienne, Lenko,
pogody świata – wiatr chmurzyska goni
i pędzi prosto – patrz – w Twoje okienko
podniebne, skryte w hiacynty i bluszcze –
i tam łzy drobne, rzęsiste uroni.

Czy wiesz? gdy drżący wichur w szyby pluszcze
mam dziwną pewność i dziwną obawę,
że tak sam jeden będę w dni szarawe
umierał... Nie myśl, że straszyć chcę zgonem –
poję się życiem, jak faun winogronem.

Otóż i dom Twój. Deszcz okrutny siecze.
Wszelka tragedia swą banalność wlecze.
Milczysz? wciąż milczysz... i oczy masz wbite
w szorstkie, zdeptane, brukowe kamienie –
ja wiem – tam czytasz napisy wyryte –
ja zgadnę:
„depce po nas przeznaczenie”...

Mej duszy osnowa,
którą ci składam na wieczność:
był ból i była konieczność
i Kain i grzech i Jehowa
i ducha śmiertelny głód –
a teraz wolność – i cud.
Widzisz bezgrzmotne błyskania?
piorun się w tej chmurze chowa.

Z płomiennej róży kochania
kto się skałą nie narodzi –
zginie w powodzi.
Śmiejesz się smutno – ciemne moje słowa...
trzeba zwyciężać... zwyciężać... bądź zdrowa.

ZOFIA CASANOVA (z hiszp.) SKARGI

Pod krzyżem zgięta – w mroku rozpaczy
na ostrych głazach dusza się krwawi
i swą Golgotę krwią serca znaczy...
czy już z tej męki nic nie wybawi?
Anioł, co strzeże przeznaczeń dróg –
– Tak, rzecze – Bóg!

Cios mnie oślepił, zgubiłam drogę,
rana zalewa wciąż oczy moje –
pośród ciemności kroczyć nie mogę –
i brak mi wsparcia – i tak się boję –
co robić. Panie? drzę, jako liść –
– Z miłością – iść.

Czyliż podobna wlec swoje życie
z okropną wizją ciągłej niedoli?
gadzinę myśli zatruwać skrycie
i wiecznie milczeć o tym, co boli –
gdy w uszach moich bez końca brzmi
marność mych dni...

Tak więc – wśród duszy osamotnienia,
gdzie każde tchnienie goryczą dysze –
jakiż, o Panie, dasz cud zbawienia,
aby się burza zmieniła w ciszę
i przestał jęczeć rozbity dzwon?
– Jedyne... zgon.

OGIEŃ

Samotny siedzę przy kominka blasku,
na ścianach drgają fantastyczne mary –
z bezdźwięcznym śmiechem w takt suchego trzasku
litanii słucham dusz – w łunach Ofiary.

Powoli smutek objął serce senne,
jak pająk muchę, w szarą swoją przedzę;
smutek tak wiotki, jako mgły wiosenne,
a tak bezbrzeżny, jako ludzkie nędze.

Łuczywo gaśnie – pokrwawione ściany
snują mi szeptem dziwne opowieści
„szedł w nocy młodzian z Chrystusem nieznany” –
a serce moje w okna mi szeleści.

Oh, zimno – czarno – źle –
wicher na polu dmie –
weź ono drzewko zmarznięte,
rzuć je do ognia – niech zgorze –
mój Boże!
a serce moje uczyn równie święte.

* * *

Kiedy odejdę w dal
zostanie po mnie żal –
daremny będzie żal,
gdy płynąć muszę w dal.

Lecz tak się łączy żal
z moją tęsknotą w dal –
że patrzę w moją dal –
jako w bezbrzeżny żal.

WILIA

Memu Ojcu.

On do mnie pisał list – mój synuś mały!
patrzac się w księżyc – na szrężodze szyby
pisał mi rączką, że już nadleciały
aniołki – Pan Jezus przyjdzie – łowią ryby –
złote lśnią gwiazdki...

– niech mój Tatuś wraca –
Mama jest chora – Tatuś caca –
mój Tatuś dusia...

Lecz pewno wstrzymały
chmury ten list, lub Anioł biały –
bo mi się nie wdarł promień w stalagmity
i nie oświetlił groty, łzami szumnej
i nie przypomniał, że są gdzieś błękity –
i Bóg – i w moim sercu dwie Jego kolumny.

Raduj się duszo moja w Panu,
rozbłyśnij, jak zorza, w purpurze
i zamek słońcu na strzelistej górze
wybuduj – w dal od czarnego tumanu.
Choćbyś utracił wszechświat – nie stracone
nic – bo masz dwa. serca przelśnione
i na tych skrzydłach wylecisz wśród pieśni.

Tobie syneczku, – pisze Tatuś dusia,
że wróci – weźmie na rączki Jarusia
i będzie z Tobą zbierał fijołeczki
i będzie nucił piosneczki
o kwiatku, co się nie rozwinął wcześniej –
– i Mama już płakać nie będzie...

Ale Ciebie groźny idzie za mną wszędzie
i nie wiem, kiedy mię wyzwoli
z tych mroków – Bóg.

SAMOBÓJCA

Biją w mą czaszkę, jak w dzwon, głuche grzmoty
i krwawa ręka pisze mi przekleństwo.
Ja wybierając los mój, wybrałem szaleństwo
i porzuciłem raj i zeszedłem w czarne groty.

I płynę w mrok – i wiem, że oto zgasnę,
jako pęknięte słońce. W imię Ojca, Syna!
mam w sercu głąz, a tu głębina –
jam tułacz – ale będę miał królestwo własne.

Ta lufa zimna – lecz ogień gorący –
dobry to ogień, co ucisza serce –
na górach wschodzi blask błogosławiący
me wrogi i płaszcz królewskiego zdziercę.

Jako pelikan – krwi mojej żywicią
karmiłem – nicość! – a dzieci me z głodu
umarły – a moja Matka niewolnicą
obraca w żarnach krew i łzy narodu.

Wezmę mój pług – ja Piastów pogrobowiec –
ja dumny kneź – zaoram ziemię czarną –
i będą iskry iść – jak złote ziarno.
– A na Łomnicy – strzaskam z porfiru grobowiec
i wyjmę moje serce...

DUSZA W CZYŚĆCU

Umarłych ceniom i w gwiazdne kurhany,
składam tę urnę przetlonych pamiątek,
jakoby ciała umarłych dzieciątek.
Bo duch mój z ziemskiej jasności wygnany
wstecz się ogląda na rodzinne łany
i nim go śnieżne pochłona zamieci
do chat się tuli, gdzie łuczyna świeci.

W umarłych święto, w jęki niepowrotne,
serce się moje nie czuje samotne.

Ach, pamiętam knieje, szumiące dokoła,
świegot ptastwa, ryk zwierza i dymiące sioła –
wonie traw pokoszonych i białe bociany,
lejące gdzieś aż z Indiołów na mój dach żerdziany.

Dziś – pół świata zbłądziwszy na smętnym błąkanii –
Tobie, coś moją młodość widziała w zaraniu –
Lipo cmentarna! Xieni pszczoł i roju
duszyczek, co już doznały wiecznego spokoju –
pod cieniem Twoim, pod Twoją obroną
chciałbym złożyć mą duszę, jak falę znużoną
i lśnić w Twoich konarach zbłękitnionym niebem –
a męką moją, jak czarnym podzielić się chlebem
z oną Królową, co była duchów żywicielka –
a za Chrystusem zeszła w otchłań...
I teraz Ciebie jej błąka się w wichrowe noce,
a w oczach wypalonych szrężoga migoce
i jasność wielka.

Chciałbym pługiem rozorać krwawe sarkofagi
i z płomieniem – w królewski zejść grób –
i w kryształny grać dzwon – i wziąć na ramiona
i nieść Bogu, aż oczy odemknie przelśniona
i zorzami rozbłyśnie jej trup –
i pokłonią się króle i myrrhę przyniosą jej magi

i przyjdzie Oblubieniec –
ze zbóż jasnych da wieniec –
a śmierć, jak suchy liść
odtrąci z Jej łona –
i wstanie zbłękitniona
i będzie ku nam iść.

Lecz za winy własne lub mojego rodu
na niwach spustoszonych umierając z głodu,
u źródeł jadem strutych konając z pragnienia,
to się spalam w pożarach, to marznę wśród cienia –
w rozpękłych górach lawy księżycy martwego.

Idzie wiejskie pacholę przed Maryi ołtarze –
niech Cię, moja dziecińco, pychą Bóg nie karze –
i niech Cię odtąd Aniołowie strzegą.

Tu znamiona
światów obu:
Ciemność kona,
Anioł globu
wchodzi z grobu.
Już kry pękają w czarnej wodzie,
róże mistyczne w mym ogrodzie,
róże – gwiazdy –
w sercu mym dzwięczy chór aniołów,
w sercu się kruszy rdza i ołów –
miej łzy! miej łzy!
Z ofiarnych czas
dymi się krew –
ach, Ojcie nasz
słyszysz ten śpiew ?
Przez mroków łąn
wrzyna się pług –
z czerwonych pian
ognisty Bóg.
I runął grom
w mogilny tyn
i zadrzał dom –
wstał Boży Syn.
Na tęczach łąk
lilije w krąg –
na głębiach mórz
królestwo zórz...

Niewiasta klęcząca:

Czemu duchy płaczą,
błądząc pod jodłami?
niebios obaczają,
Boga z aniołami –
Alleluja...

Ziemia się wznosi
jak wonna tuja
w niebiosach buja –
skrzydła me rosi
łez Alleluja...

Śmierć z kosą:

Postawił mnie Pan
na szmaragdzie łąk
i do jasnych wód
wiedzie mój lud –
Alleluja...

IN LOCO TORMENTORUM

Vivo sin vivir en mi...
Żyję – nie żyjąc już w sobie, na życie
aniołów spozieram, a w mroku, w rozpacz
umieram.

MORIETUR STELLA

Godzina moja się zbliża
i otaczają ciemności –
już wyschły źródła miłości
i w płomiennej męce krzyża
serce wciąż głębiej się zniża,
wciąż głębiej w nim rany rozdieram –
i żyję, by czuć, że umieram.

Na fali czystym błękitnie
łódź moja płynie w wygnanie –
i widzę zorzy świtanie –
i widzę loch mój w granicie –
oh, ręce moje otnijcie,
gdyż bramę Grozy rozwieram –
On rzekł mi: ja w Tobie – umieram.

Nade mną złote łabędzie
rozbłękitniają się w hymny –
a w głębi widzę gad zimny,
i oczy krwawe – w obłędzie –
i ktoś mi szeptem: – ja wszędzie
za twoim sercem się wdzieram –
ja mrok – ja śmierć – ja Bóg – nie umieram.

O wy, kratery wulkanów,
zamarzłym ogniem zionące –
o, moje róże więdnące,
wśród czarnej mgły oceanów –
o niedolo mych peanów,
w których się Boga wypieram,
a stopy zimne całując, umieram.

Słowiku, co ożywiasz gaje
w pustyniach mojego łona –
ach, jakże serce me kona
ach, jakiej męki doznaję –
pałac w płomieniach swe raje –
na lichej kolumnie się wspieram –
z nią padam – i łkam – i umieram.

Z Twych rąk mi płyną ulżenia,
gdy krwią swą rosisz me lico –
lecz doli mej tajemnicą
zamknięta w grodzie płomienia!
gdzie tak mnie trapią cierpienia
i tyle szturmów odpieram,
żeć zamek zdam – bo umieram.

Oto jak cień się przekradać
pod murem rajskich ogrodów –
w ogniu się pałac wśród lodów –
mieć Cię – a nie posiadać –
zdobyć – ukochać – postradać –
to człowiek – z niego się wydzieram
– daremnie! daremnie żyję i umieram.

WAMPIR

Modlą się duchy ciemnych wód –
modli się serce krwawe.
W wnętrznościach mógł szłocha lud
i szłocha serce krwawe.
Armat śpiżowych tętni grzmot
i tętni serce krwawe.
Bagnety pełzną pjanym rot
i pełźnie serce krwawe.
Zadrgały bruki rżniętych miast –
zadrgało serce krwawe.
Wampiry gaszą wieczność gwiazd
i gaszą serce krwawe.
Zhańbione ciała – pusty dwór –
zhańbione serce krwawe.
Wtem tryumfalnie zapiał kur –
i pękło serce krwawe.

* * *

Zahuczał wicher – wicher jesienny
nad moim sercem – sercem tułaczem –
i Anioł senny – Anioł Gehenny
już mnie powitał – powitał płaczem.

TEMPLARIUSZ

Na ciemnym morzu wicher rozpaczy
szarpie i targa żagiel tułaczy.
Płynę bez steru, płynę bez wiosła –
oby mię prędzej burza rozniosła!

Ja – rycerz dumny świętego Grała –
[duch mój się dotąd ogniami spala]
Różany ogród bożych tajemnic –
[dziś uroczysko mogiłnych ciemnic]
Ja – com Chrystusa wynosił z grobu
[oto stygmaty na rękach obu] –
Ja i me gwiazdy cicho spadamy –
jak lilie zżęte w grobowe jamy.
Morze się pieni, ryczy jak lew –
nade mną stado znudzonych mew.

Goni je, szarpie dzika rybitwa –
skrzydła ich błyszczą niby modlitwa.
Oh, dajcie łuk mój, który ocala –
wzdyma się grzywą ostatnia fala –
łódź wylatuje w obręczy pian –
na trąbach śmierci zagrał mi Pan.

Litości zebrze tłum obłąkany,
katedr się chwieją kamienne ściany,
runęły, gniotąc serca i mózgi,
w jelitach sterczą krzyża odruzgi.
Dłonie błagalne wbiły się w drzewo,
otchłań się kłębi z czarną ulewą,
na wirach tańczy ludzkość wyrodna,
pod serc nawałą krzyż idzie do dna.

Morze się pieni, ryczy jak lew –
nucę spokojnie ostatni śpiew.

NATCHNIENIE

Na koralowych snu księżycach
Ciebie me skrzypki sławią, Pani!
do ciemnej schodząc mar otchłani
zapalasz kwiaty na łzawnicach.

Uwiedłe serce, jak dzieciątko,
tulisz do piersi obłąkanej
i dziwnej pieśni – nie wygranej –
bawisz nadziejną pamiątką.

Już się godzina zaćmień zbliża,
kiedy mię z Tobą Bóg rozdzieli –
Ciebie uniosą w chór anieli,
a mnie przybiją do stóp krzyża.

SANTA HERMANDAD

*Enclavado pies y manos en un rnadero
y en cruz, con tormentos inhumanos que
me respondeys Maranos malvados perros
sin luz.*

(Hurtado 1557)

*Gwoździami za ręce i nogi przybity do
drewna i krzyża w nadludzkiej męczarni –
którą spląćcie, Maurowie, niewierne psy
bez świateł.*

Bujnie zroszony mój ogród krwią.
Z lochów tych na świat nie wyjdzie jęk.
Braciszków moich wiedli do męk –
[a dzwony dzwonią...] – kleszczmi ich rwał.

Lampka im zżarzy skórę do trzew,
na dybach zwisną jak harfa strun –
a krzyż zielony z krepą wśród łun,
jako nadziei bluźnierczy krzew.

Oczy ich próchnem świecą, jak duchów –
usta zgniecione byczym pęcherzem –
i tak przed ojcem staną kacerzem,
w drewnianej klatce, z brzękiem łańcuchów.
A łzy tych gromnic na twarz kapiące,
nie tak bolesne, nie tak gorące.

AUTO-DA-FÉ

Przyjaźń mi zdradnie ręce związała,
gdym je wyciągał w górę do nieba.
Ojczyzna plwocia mnie obryzgała,
gdym ją nakarmił z wina i chleba.

Miłość poranna w pustkę wywiodła,
z twarzą słoneczną Pani alkierza;
a miłość Święta – bok mi przebodła,
i do miejskiego ciśnie pręgierza;
a miłość Gwiezdna – serce wyrwała
i psom rzucając – naigrawała.

Rozumek, mistrz mój, w galowym fraku
i do żelaznego przybił mię woza –
a na nim dzwoni Śmierć Dolorosa –
a ja się duszę – w złotym kołpaku.

QUEMADERO

*[„była to platforma, ułożona z kamieni.
Na wierzchu cztery posągi proroków,
wewnątrz pustych – gdzie wprowadzano
osądzonych i spalano po kilku naraz
w tym rodzaju babilońskiego pieca”].*

Sztabą przykuty do proroka,
gdzie pocałunków lśnią motyle,
a z ust mych płynie krwi posoka,
a w uszach dźwięczą krotofile.

Ogień buchnął – i czarne mantyle
dech zaparły, jak fala głęboka –
tylko jednej przechrzciance z Maroka
oczy gasną, jak gwiazdy w mogile.

Wczoraj z braćmi łamałem się w celi
pleśniącym komunii chlebem,
a barłóg zamiast pościeli,
a ciemny loch był nam niebem.
Król złotą błysnął ku nam szpadą,
na ogień dziatki moje kładą.

MADONNA DOLOROSA

*[„... żelazny posąg z kolcami do wewnątrz,
w którym zamykano przestępcę”...]*

Coś w mym sercu dziko pęka –
w dzwon uderza ciemna Groza –
i kolczata dusi ręka –
to Madonna Dolorosa.
W snów mistycznych mym ogrodzie
drga konwulsją Lilia – Roza,
zamrożona łśni mimoza,
a w piekielnym tortur chłodzie
każdą żyłkę w niej przebodzie
Pani królestw – Dolorosa.
Idzie święta w aureoli z
dzieciątkiem na ręku zmarłym –
żrenice puste rozwarłem,
czując, że nic już nie boli.

REINKARNACJA

Z bram czarnych idę Babilonu,
z ruin, gdzie ptastwo dzikie jęczy,
w mroku się bijąc o pierś dzwonu.

A ciała królów poszarpane
przez widm złowieszcze wardałaki,
a rzeki krwawą toczą pianę.

W pałacach pustych błędzą straże –
łańcuchem skuli czaszkę moja,
w piekielnym zanurzając warze.

Abbadon czekał z mię ofiary,
lecz anioł Boży wszedł do lochu –
legł z mieczem w sercu człowiek stary.

Po skałach zbiegłem stromych w morze,
śpiewem otchłani jęczą fale,
konchy, jak łzy me, lśnią w pokorze.

Słucham objawień Twych w głębinie –
komety się krzyżują w mroku,
okręt mój w Ciemność Bożą płynie.

Na włosach zmarłej gram pieśń Wschodu,
bym Cię nie przeklął Hieruzalem,
obłąkanego Ty narodu

Matko! – a bólem Twoim się opaszę,
a głowę swą na gwiazdach złożę,
wieczność, jak wino zleję w czaszę.

A kości moje wezmę z ziemi,
którą przyciemnił Duch Twój Pański,
i odtąd ziarnem bujnym plemi.

Krwi mej czerwone bystre prądy,
co wypłynęły z gór Taboru, –
nowe przelśnione ujrzą lądy.

Serce mam owoc z tego drzewa,
co kwitnie w raju snem Cherubów,
a ptak żałoby nad nim śpiewa.

A śpiew ten z harfy jest proroków,
z płomienia gwiazd i z męczenników,
z piorunów, z wichrów i obłoków
i z onych Judasza srebrników,
jenżmi Cię kupił człowiek, Boże.

Tyś tajemnicze posiał znaki,
abym powrócić mógł do Ciebie,
jak słońce w ojczyście zodiaki.

Ale mój okręt wiry niosą –
przebóg! pod więzień ślizgie ściany –
rozpacz mię krwawą zlewa rosą.

I szydzą ze mnie czarni strażę
i krzyż gotują mi jutrzeńki –
wracam w mych więzień kurytarze.

I to wszak darem z Twojej ręki –
ból – wieczność męki...

WPOŚRÓD RAJU

*„Patrzyła na różnobarwną puszcze,
którą obrały sobie za siedzibę pawie
– uśmiechając się, ale z sercem pożerany
przez płomień smutku – jej wielkie oczy widziały
rzeki o jasnych wodach i drzewa okryte
kwiatem pnączów.”
(Savitri)*

NOC MAJOWA

Osły w koronach zasiedli na trawie –
świelaki różę całują polną –
a śmierć odmiga się w stawie
i gra piosenkę swawolną.

Efemerydy,
lećcie w tan –
o kwiaty jezior, nereidy!
na multankach w dąbrowie gra Pan.

Efemerydy
lećcie w tan,
lećcie w tan –
miłosnym splotem
objęci
wieczyście młodzi
i święci –
śmiertelnym grotem
przeszyci –

W migliwej sinej fali
złote karasie i płotki,
a cierpliwe zimorodki
patrzą swym okiem ze stali –
a na drzewach stuk czarnych kowali,

wśród jarzębin kraśne krzywodzióbki
i pustułki z oczyma jak hubki –
w świącie wesołym i śpiewach
to nad wodą – to latam po drzewach.
Do nocnej hulanki
stworzone w lasach polanki.
Wszystkie ptaszki hołd mi czynią,
bo dziś me śluby z boginią.
I oto nad jeziorem,
stoim w kwieciu purpurowem,
łzy szczęścia lejąc z zachwytem i trwogą,
miłosną płonąć pożogą –
ogień ogarnia te prastare drzewa
i płaczą smolnymi łzami,
a znajoma – z mórz polarnych mewa
aureolą się toczy nad nami.
Ach, szkarłatne pnące fakirów,
ach, kaktusów gwiaździste królewny,
ach, dwa groby szklane wśród kirów
i płomień serc naszych powiewny.
Zaszumiał skrzydłami król Gryf
ze swą kochanką Łabedą –
wśród płomiennych rumaków i grzyw
pędzimy z Norn chmurnych czeredą –
a góry pod nami –
a śnieg pianą –
jakby z ziemi wytrysnęły fale –
a dokoła bezmiar szafirowy –
i ogień – i bór – i te sowy,
wpatrzone źrenicą przerażeń,
co pojęła boski szal wydarzeń.
Ale mi łzy płyną gorące,
leśne fauny patrzą na mnie drwiące,
bo ust naszych nie umiemy łączyć,
i jak rzeka do morza się wsączyć –
stoimy w niemej trwodze,
w zachwycie, w krwawej požodze,
a na rękach oplecionych w kwiaty
sączą się rdzawe stygmaty.

Konające pary jednodniówek
do nóg mych padają z szelestem,
a grabarze czarni mrówek
wloką ich – w kurytarze pod rdestem.

Niegdyś błdziłem przez te kolumnady,
co Abderrahman tworzył ukochanej,
w ametystową noc Szeherezady,
gdy w niebiosach płoną talizmany –
– – – usłyszałem ryk osła –
ach, jak rozpaczliwy –
jak flet przedęty, dziki i chrapliwy.
Lecz nigdy w ludzkiej krtani
taka dusza nie wyrosła,
taki jęk potępieńca z otchłani.
Ja z nim nie pójdę w zawody,
lecz wszystkim radzę! –
    Efemerydy,
    lećcie w tan –
o kwiaty jezior, nereidy –
na multankach w dąbrowie gra Pan.

-----

* * *

Stoi kamień na kamieniu – i jeszcze kamień –
a ty się, serce, na smoka zamień.
– Czemu, więźniu, płaczesz – do swej wioski wrócisz!
– Idź swą drogą, Panie, bo się nie zasmucisz.

* * *

Wśród traw
omdlały leżą
bezwładnie –
jak senny staw.
Czarne wiewiórki
czyhają na dzień
i każda żywa
myśl tam przepadnie,
wola spoczywa
w zaroślach na dzień.

Czy sen?
dzikie widziadła –
gromada hien
umarłą duszę
kręgiem obsiadła.
Krew płynie z żył –
lecz słodko znoszę katusze –
i śnię – żem kiedyś dawno – żył.
W obojętności
bujnych pokoszonych traw –
idę do Boga –
wśród kolumn czarnych wieczności

A złota rosa na twarz moją pada.
I wstrząsa dreszcz.
Czarne chmurzyska,
jako bawołów pędzących stada –
tysiące krwawych oczu błyska.

I kataraktą runął deszcz.
To sen mnie łudzi –
to nad grobem wyje
oślepla skarga –
ja głaz myślący – nie żyję.

Grom budzi!

Wichrem sieczony –
nad grzywą rumaka –
porywam mocnymi ramiony
piorun –
i skrzydła swe rozwijam ptaka.
Nad morze!
nad lśniące
gwiazdami usiane morze –
za purpurowe góry
w czarne głębokie niebios.

AKWARELE

Jesienne lasy poczerwienione
goreją w cudnym słońca zachodzie.
Witam was, brzozy, graby złożone
i fantastyczne ruiny w wodzie.
Czemu się śmieją te jarzębiny?
czemu dumają jodły zielone?
czemu się krwawią klony – osiny?
płyną fiolety mgieł przez doliny
i jak motyle w barwnym ogrodzie
latają liście złoto-czerwone.

* * *

Z wyżyn spoglądam na leśne obszary
pod tchnieniem, wiatru jękliwie szumiące.
Tam pogrzebałem – w szafirowe jary
troje mych dzieciak – i siebie tam strączę.
Nad jeziorami wznoszą się opary,
krążą stadami wrony żer wietrzące.
Pójdę – i z czarnej tej jedliny zrobię
krzyż – i wykrzesam iskrę wiary –
i zapalę ten ogromny bór – hymnem o Tobie –
jeśli mi wrócisz jedno z tych dzieciak – żyjące.

* * *

Noc mi rzuciła swą czarną zasłonę
na serce – a okręt mój płynie wśród lodu.
Wyskoczę na brzeg – pójdę do mar swych ogrodu.
Pan Jezus furtę ozwarł – ma zranione
czoło, lecz w oczach ironii błyskanie.
.....
.....
.....
.....
Pan Jezus śmieje się – i księżyc gasi.

* * *

Dotknięciem wróżki mchy szmaragdowe
mienią się w barwne perskie makaty.
Z swych grot podziemnych wyszły różowe
królewny i w perłach błyskają ich szaty.
Zwiędłe tojady chylają głowę,
a w aksamitach puszą się pleśnie.
Iskrzy się farfor, brąz i bławaty,
pazie, rycerze, króle pąsowe
i bladych orlik – madonny we śnie.

* * *

Poją mnie wrzosa, paprocie miedziane
i srebrne słońce i lazur głęboki.
Płyną –
    doliną – potoki wezbrane –
łączą się –
    sączą – przez śniegi, opoki –
łona –
    ramiona tulą się w obłoki.
Duch mój okraża Himalajów szczyty –
grody –
    pagody tylko sercu znane –
w sennym klasztorze – spoglądam na morze,
w złotą, błękitną, migotną Nirwanę –
w czarne, bezdenne, spienione granity.

* * *

Fioletowe góry
zapadają w mgły,
ciemniejszą lazury –
jakby w głębię szły.

Złoty róg miesiąca
sieje poblask mdły –
lasów wiatr nie trąca,
jakby do snu szły.

Potok wciąż głośniejszy
rwie się jak zwierz zły –
smutek wciąż czarniejszy –
coraz gęstsze mgły.

* * *

Jaki lekki – zwinny – chybki –
sunę przez zarośla!
mój skok przesadza polany,
skapane w mgle i księżycu.
Oczy migocą zielono,
grzbiet się pręży,
cętki błyskają w zaroślach.
Otom król chytrych, silnych
zwierząt: ja –
tygrys.
I widzę:
siedzi pod czerwoną palmą
w białej sukni –
z księgą indyjskiej mądrości.
Pełzam w gęstwinie dżungli –
u nóg jej począłem się łąsić –
w obłędzie strachu
nie śmie drgnąć.
Patrzy na mnie, patrzy –
jak ptak o bijącym gwałtownie sercu.
Lekko ją łapą
przechylam –
ona próbuje wstać –
i nagle –
kły wbijam w klatkę piersiową
– strumienie gorącej krwi
w bolesnym jęku
wiją się przed moimi oczyma.
Ona tylko raz –
mój Boże –
szepnęła moje imię –
I obudziłem się –
mój Boże –
własną
pierś rozdarłem
i broczę krwią.

PALMY

Widzę w Twych oczach ciemne morza tonie
i szafir nieba, co się w nich przegląda –
rozkosz otchłani, która śmiercią zionie –
ciszę bezmiarów – których się pożąda.

Lub mi się zdaje, że to leśne głusze
w podzwrotnikowym słońcu gorejące –
a w głębi zimne; strojne w pióropusze
tęczowych kwiatów, a od lian ginące.

Tak się w mej duszy mienią Twoje oczy,
że nic trwałego w nich, prócz tajemnicy.
I próżno pytam, czy mnie do świątnicy
ten sfinks prowadzi, czy pustych roztoczy,
gdzie palmy wędną na słonecznym skwarze
i tak do rajów podobne – miraże.

STRYGA

Widzę w Twoich oczach zdradliwe sadzawki,
kożuchem zgniłych lśniące nenufarów,
potworne śmigi kręcących się żarów,
roślin krwiożerczych węzowate drgawki.

Lub mi się zdaje, że to są wieżyce
pohańbionego kościoła, gdzie straszy –
i biją pięści w brązową grobnicę
i leży ksiądz martwy w blaskach złotej czaszy.

Tak się mienią Twe czary, że kindzałem wydrę
dwoje tych wieszczych, a złowrogich oczu –
i pod skronią Zbawcy oprawię w przeźroczu,
aby się zdało, że zmartwychwzniósł Hydrę.
I niech urzekną gwiazd mroźnych ten szlak
zimowy, łzawiąc bezdźwięcznie: tik-tak-tik-tak...

STRACH

W mroku się idzie tam – kiedy wyje wiatr.
Zwiotszała kuźnia wśród rozstajnych dróg.
Za dnia nie ujrzysz jej –
hej – hej –
wyje wiatr.
Noc mroźna – wiatr wyrywa pnie,
sosny do ziemi gnie.
Za cmentarzem bije młot –
głuchy grzmot.
Kuj żelazo,
kuj żelazo –
okute serce nie pęka.
Skradam się – pod chaszcą zwałonych drzew –
przez rozerwane nawałnicą skiby –
do samej ściany, gdzie połyska żar.
Dziura jest w dylach: widzę –
niski człowieczek –
[chwilami wyrasta nad chmury]
z oczyma jak dwa lochy bez dna –
w wyschłych piszczelach rąk
dźwiga młot –
i podnosi z wolna –
jak nakręcona figura woskowa –
zaś opuszcza nagle z potęgą –
w straszne zębate kowadło,
na którym się wzdryga
rozkrwawiona hostia.
Ona oddycha, jak serce –
ona się przyczaja w sobie – i kurczy –
w blasku rozbryzanych płomieni
twarz bledsza od lilij
wschodniego księcia.
Oczy gasną cicho, jak księżyc na morzu,
tuląc się w wiekuisty bezmiar czarnych szafirów.
Ziemia się rozwarła
i jeło zapadać oberwisko meteorów

w ziejącą wśród głązów szczelinę.
A straszny ślepiec odepchnął kupę żuzli nogą
i przez bór pędzi –
i znowu powraca –
sosny szumiące ugina jak rżysko.
Moje oczy stały się podobne do dwojga
zamarzłych okien.
On nie widzi –
nic ogląda się –
lecz czegoś szuka niewidomy –
i wygrzebuje coś skrytego w ziemi –
wtem wicher uderzył żelaznym skrzydłem
i runął – zawalił się dach.

Idę śpiąc –
nogi mam, jak ciężkie czarne trumny.
Słyszę dźwięk trąbki
i skowyt ogarów –
siadłem w rowie –
głowa mi opadła:
idę już tak od wieków –
przeklęty – bez winy.
I obudził mnie mróz:
szumi las –
gdzie iść?
droga tu –
droga tam –
Wlecze się za mną brzydka ropucha.
Szatany z piskiem, jak szczury,
osuwają się po drzewach –
zmyliłem szlak –
wróciłem w miejsce, gdzie kuźnia.
Popiół zimny –
kładnę się na kupie żuzli,
sen okrąża mnie, jak ryś –
nie wchodząc
do wnętrza zmartwiałej, nieruchomej ciszy.
Kochanemu bratu S. Maszewskiemu.

* * *

Stanąć tak nad morzem
z chmur kłębami na dnie
i w głąb niemą rzucać
jarzące klejnoty...

I pod jej pałacem
oprzeć skroń na murach
i wyrzec się – wyrzec
duszy swej na wieki...

I żagiel rozwinąć,
kiedy burza wyje
i mknąć ponad góry
i spadać – i płynąć...

SERENADA

Indyjskie zwiewne kwiaty,
kwitnące raz w sto lat –
o piękna, wyjdź z komnaty,
jak księżyc spoza krat.
Na harfie gram Ci słowa,
które się lśnią jak żar –
czemuż Cię otchłań chowa
i Ty nie wstajesz z mar?
Ach, głupcy nie szaleją –
powiedział biedny Wil –
w nim bogi płaczą, lwy się śmieją
z przelotnych szczęścia chwil.
A smutek go pożerał
do Imogeny lic
i kwiaty z drzew odzierał,
rzucając w nicość – nic.
Wyjdź do mnie, o królowno,
choć mam żebraczy strój –
a rzeką gwiazd ulewną
firmament olśnię Twój.
Lecz biedne drzewko zsycha,
umarły siejąc kwiat –
i piosnka we mnie ścicha,
jak więzień spoza krat.

AMA

Moja tygrysica biękitnooka,
na hebanowym łożu wyciągnięta,
jedwab kaszmirski otula ją – śni.
Szemerzą strumyki wśród araukaryj. –
Kazałem do marmurowej sali
wpuścić lwa olbrzymiego z gór Atlasu.
Wsunął się niemy – z piorunami w ślepiach.
Obszedł mnie w krąg, nie racząc spojrzeć.
Zwarłem drzwi na łańcuch
i z miradoru patrzę
wśród purpurowo-złoto-biękitnych arabesek.
Ama ocknęła się –
moregowatym ogonem wyrażając radość –
leniwo – niby odaliska – szła ku lwu pustyni.
Lecz on drapieżną opętany chucią
runął, jak z góry oberwana skała.
Zwarli się –
i czworgiem łap wyskoczył w powietrze –
– czarna jaskinia mignęła pod brzuchem.
Ama łyskawicą wysunęła się – kłęb
sinych węzów niosąc w paszczy – wnętrzości lwa.
Z pustą ziejącą otchłanią zataczał się
i z wolna obchodził lew jamę krwi konając.
Jak na wieczornych przechadzkach nad morzem,
łasiła się do mej ręki Ama – od lwa nie tknięta –
tylko bardziej leniwa pokłada się u mych nóg –
i nie mogła wstać.
Cierpiąc patrzała na mnie tajemniczym blaskiem,
a w oczach jej morze gasło i ciemniało.

ZATOKA TĘCZ

*... wielki cyrk, który przekroczył ścianę
olbrzymich gór, otaczających Morze deszczów
– tworzy Sinus Iridium...
(Selenografia)*

*Księżyc: kto jesteś?
Dusza: ja jestem ty.
(Rigveda)*

DROGA MLECZNA

Idę wśród gwiazd – i snów mych trybularzem
zimne stęgle planety rozżarzam w ognia kościoły.
Słowiki nucą radośnie,
by umrzeć w marzeń wiośnie –
ze swą kochanką wśród kwiatów
błądzić na przełęczy światów.
Płomień wybucha, szaleje – nad uczuć krwawym ołtarzem,
w tryumfującej pieśni konają z harfą anioły.
Ja Cię powiodę, mój młody
witezium, na lepsze – na krwawsze gody:
Twój okręt wśród mgieł i zawiei
w kraj zórz popłynie Medei –
a tam w głębinach jej oczy –
zapomnisz, że krew dziątek broczy.
Hej maski! lodowym wśród gwiazd kurytarzem
w królewskich szatach – do uczty wesołej!
Ścigajmy lśniące
komet hurysy –
a jako lampy mdlejące
oświetlą nam miesiące
grobow cyprysy.
Z morza wyłowim barweny –

Tęczową śmierć Heliosa –
wam oddam bogów niebios –
mnie zamek martwej Gehenny.
Precz widma! zostawcie króla na jego pustyni –
sam jestem – w mroku się kłębią złe oczy Erynij –
ktoś ze mną czuwa –
ha, z gór się osuwa
czarny lodozwał –
sumienie!

MEDUZA

Z grot czarnych, które rzeźbi sen i obłąkanie,
z podziemi, gdzie wśród ognia żyje płaz –
potok łez moich w zamęcie i pianie
zapada w głuche bezdźwięczne otchłanie,
gdzie Bóg się wyparł nas.

Zębate wieże i skaliste grody,
księżycy krwawe, zatopione w mgle –
miraże światła, lodowe ogrody
i widm okropnych wyjące narody,
co szarpią mnie.

Ty żyjesz w raju, ja mrę na Golgocie –
na kresach duszy, gdzie Magog i Gog –
grudę Twej ziemi rozbijam w tęsknocie,
by Twoich świątyń iskrzyły się krocie –
i pełnę w mrok.

Ja matka bogów – niosę Ciebie w łonie –
choć nad mą głową syczy węzów gniew
i patrzę w zimne ołowiane tonie,
serce mgłą krwawą jeszcze Ci wyzionie
łabędzi śpiew.

Bo Cię tak wielbię, żeś mnie bardzo zmęczył,
i smagał grzechem i pędził mnie wzwyż –
a nad przepaścią Anioł się rozstępował –
i gwiazd obłędem serce me uwieńczył –
i wznosił na krzyż.

Własne królestwa rozwaliałam w gruzy,
by cię nie straszyć bezmiarem mych mąk –
ale się spojrzeć strzeż w lico Meduzy,
gdzie z obłąkanych oczu płyną czarne śluzę
na gwoździe rąk.

W zimnym Tartarze – ja posąg antyczny,
z torsem bez kolan i oczyma z dziur –
uśmiech na twarzy mojej sardoniczny,
a w piersiach źródło miłości mistycznej,
jak tęcza z chmur.

WYSPA GORGON

Wonny srebrzysty kwiat orchidei –
miłość zbłąkana w czarnej zawiei –
skrzydła rozpuścił nad nią krwawy sęp –
biedna królewna, gnijąca wśród kęp!...

Tęczami śniegu migoce ten kwiat,
ale się rdzawy w nim przesącza jad –
w słońca uściskach motyl drga leciuchno,
w mroku się jarzy zielonawe próchno.

– Wielu młodzianów legło u mych stóp –
mroźny, głęboki zapadał się grób –
księżyc się wznosi nad górą pustyni,
pałac samotny jak serce bogini.

Wśród nocnej ciszy miedziane Centaury
płyną w cieśninach i grają w litaury;
chrapliwym dźwiękiem swych poczwórnych płuc
świadczą, że kona ich z miłości wódz.

Syczącą głównie rzuciłam do nóg –
inny mię pojął – tam w podziemiach – bóg!

.....
Centaurze młody, sercem obłąkany,
na dno kraterów zwiedli Cię szatany.

Wiatr zimnej nocy dworzec mój zapalił,
bór się w gałęziach opalonych żalił,
i poszłam w ciemność – czerwoną od łun
– – oczy objawień pełne i run.

Słońce, gdy skrzydła swe opuszcza w mrok,
tygrys raniony, gdy się pręży w skok –
taką ma krwawość i taki ma wzrok.

A śpiew na falach łamał się wśród burz.

– Tam, gdzie już słońce nie odwiedza krain,
– lecz harfiarz ciemny – starzec Wajnemain
– przyciąga z głębin ciche światło mórz –
– płynę wygnaniec, zabójca ojczyzny,
– [czasem mi tylko pachnie zagon żyzny]
– okręt steruję na złowrogi prąd,
– aby ominąć Gorgon śpiewnych łąd.

– Orki, Meduzy, czarne Kaszaloty,
– i wód miraże i tęczowe groty
– [fale mi szumią jakby pokos traw
– i śnię – mój dworzec z jodeł pośród raf].

– Na trąbie wodnej Norny mi zagrały
– okręt wirując poleciał na skały...

Gościu! Gorgony ty się boisz łon?
słuchaj, jak bije Ci wieczorny dzwon.

Tam nad jeziorem błękitnych lotosów
gwiazdę Twych natchnień przypnę do mych włosów –
kogo ja dotknę – ten nie wstanie już
z sennego łoża moich czarnych róż.

W jedwab Cię miękkiej otulę niewoli,
serce mi oddasz, które jeszcze boli –
słuchaj – rzuciłam je w świetlaną toń –
teraz na skrzydła moje pochyl skroń.

Hymn Twój poniesiesz umarłym narodom,
ja nieśmiertelną jestem, w śmierci młoda –
nie drzyj – to ramion moich tuli chłód –
na Eleuzyjskich polach jest Twój lud.

Zaklnę Cię w kamień i poświęcę bogom,
skrzydeł anielskich będziesz tlił pożoga,
patrzac na morza, nie czekaj nikogo,
wsluchany w gwiazdy – idź Samotną Drogą.

Jam jest Gorgona, – kochanku mych łon –
słyszysz – wieczorny znów Ci zagrał dzwon.

Przy grobie Medyceuszów – W. Dyzmańskiemu.

KOCHANKOWIE BOGÓW

Tam – w noc gwiezdną wypłyniem! i będziem na falach
marzyć – nas dwoje; my Astarty
zbiegając świątyń – jak nurek na skałach rozdarty,
zaświecim perłą bólu w lesistych koralach.

Byłeś mi czarnym bóstwem, co krwi i ofiary
żąda, w rozłęczu lśnić się i opalach.
I Ty z Awernu przyzywałaś mary
i serca dumne ważyłaś na szalach.

Tam – w noc modrą – gdy fosforescencje
morza otoczą nas w pióra diamentów –
ziół księżycowych wypijem esencje
i jako ptaki z tonących okrętów
do tajemniczych wysp zlecim w ogrody,
pod berło Wieszczyki cichej – wiecznie młodej.

IZIS

Purpurowe ciepłe słońce
zapadało w morza toń,
śląc w bezmiary złote gońce,
co pieściły moją skroń;
a ja leżę rozmarzona,
zasłuchana w szmery fal –
w głębiach płacze, w głębiach kona
miłość moja, duma, żal.
Oh, te czarne skał diamenty
poszarpały stopy me –
płyną dni me, jak okręty,
w coraz gęstszej zimnej mgłę.
Wtem zadrżałam: w boskiej krasie
stał przede mną bóg –

tęcza była mu przy pasie,
księżyc obok nóg.

Jego oczy dwa szafiry
w ciemni moich grot –
szał mistyczny płynął z liry –
orłów gwiazdnych lot.

I ujrzałam w kolumnadzie
marmurowy dwór – –
ale cień się czarny kładzie
ode mnie – jak z chmur.

I poślubił moje łono
pośród Mlecznych Dróg –
tę pieśń mroków potępioną,
mocniejszą – niż bóg.

I on zgasnął – a ja płynę
z trupem u mych łon –
a pod łodzią mam głębinę,
gdzie gwiazd leci szron.

Wiem: przedrzekły mi Charyty,
iż przy dźwięku harf
Horus wzejdzie – syn kobiety,
już pogromca larw.

* * *

O nocy cicha, nocy błękitna
u stóp Twych leżę, całując Cię –
warkoczy Twoich gąszcz aksamitna
po wzgórzach gwiazdnych w niebo się pnie.

Srebrzą się stawy, szumią potoki
i tylko serce w płomieniu burz –
idę w puszczy leśnych ciemne wyroki –
nocy błękitna – żegnam Cię już.

* * *

Moja tęsknota
do niewidzialnej kochanki,
jak lilia złota
marznąca w zimne ranki.
Lecz żaden duch z zaświatów
skrzydłami nie oprzędnie –
oh, tyle więdnie
kwiatów...

WODNE LILIE

Znam wszystko w życiu, co poznać jest warto:
puszcze i stepy, wulkany i morza –
znam drogi proste i kręte bezdroża,
a na Tarpei mą duszę rozdarto –
znam krwawe zemsty i proch przed kościołem
i bramę piekieł, na którą się wspiąłem.

Wierzyłem Panu. O i dzisiaj wierzę –
lecz Bóg mój nie jest już Bogiem zbawienia –
błąkam się w cichym podwórku więzienia,
patrzac, jak walczą dwaj czarni szermierze
o czyjeś serce; patrzac w mgławicowe
światy – i starca wiecznego – Jehowę.

W pałacu lilii krąży bóg miłości –
złoto-zielony świetlak; nad jeziorem
latają jętki – w wonnym lazurówem
przestworzu, bo jabłoń dziś przyjmuje gości.
Lecz w kielich krople spadają goryczy –
węża zdeptałem – on zwinął się – syczy.

Pani K. Zielińskiej – chodząc nad stawem w Ż...

ANAMNEZIS

Kwiaty pną się tęczowe wśród kościołów milczących –
rosa w czarach się zbiera – kryształowych i lśniących.

Na szafirów ocean księżyc złoty wypłynął,
jęk się ozwał derkacza i za lasem gdzieś ginął.

Grają chóry aniołów – nie, to w sennych szuwarach –
korowody mar płyną – niosą ciało na marach.

I wstecz za się spojrzałem – na czarne kurhany,
lico widzę precudne Pani mi nie znanój.

„Czy pamiętasz? jak przy kolumnie Memnona
ty mię wzięłaś kapłankę w królewskie ramiona?”

– Ja Cię nie znam. –

„Z dolin Hiamawatu
uniosłeś mię – zapach błękitnego kwiatu”.

– Nie pomnę. –

„A w czarnej Tartaryi
tyś mię nawrócił rycerz – do imienia Maryi”.

– Nie wiem. –

„I jeszcze – ujrzałeś na balu
moje oczy – szafiry – stopione w opalu”.

– I łódź moja płynęła w te zamarzłe morza –
dziś dbam więcej o rosę karmicielkę zboża,
niżli sny szczęścia. -----

----- W chmurach żarzą się łyśnice,
jak pożar spalający wysp mych czarownicę.

– Przebacz! szepce mi jabłoń kwietna przetowłosa –

– przebacz nam! szepcą niwy, gwiazdy i niebios.

Karolowi Drac – Καλω Καγαθω

MINOTAUR

Śniłem sen dziwny: żeśmy klęczeli oboje
w kościelnym zmroczu lip –
a z rozsrebrzonych ołtarzy
sypał się kwiat – anielskich pełen twarzy –
a na powietrzu brzęczą złote roje.

I klęczeliśmy przed sobą oboje
i usta nasze społy się łzami
i nie było już świata przed nami –
i tylko jedna świętość: serce Twoje.

Ponad borami
krwawiło się zorze
i słycać szum!
tak chrzęszczą zbroje
lub do księżycy wzbierające morze,
a my słuchając, klęczymy oboje.

Potem – uniósłszy mą dłoń –
z licem płomiennym Ariadny
wwołał mnie w grobów zamkniętych podwoje,
a w głębi huczał Ten co mrokiem władny
i pod kopyta zabrał serc oboje.

I po wykutej z brązu wężownicy
przez gąszcza maków i modre powoje –
ciała nam złocił blask różanolicy
– to księżyc,
wschodząc – zegnał nas oboje.

I już na wieki – w kolumnowej sali –
pojrzałem w morskie lśniące oczy Twoje.
Jakby mię w grobie ziemią osypali,
uczulem wiew, co gasił serc oboje.

Ale się jeszcze rozdzieliło zarzewiem,
osamotnione w głębiach serce moje.
...Jeziora białym okryte modrzewiem
i gór dymiących napowietrzne zwoje.

Wir mię unosił do skalistej groty,
gdzie króle w złotych maskach i heroje;
przez loch w sklepieniu widzę gwiazd obroty
– błyska mi oczu fosforycznych dwoje.

A były drżące, jak noc przed oblędem,
wicher w nich szalał, gniew i niepokoje.
Wbiłem miecz z rozpędem –
miedziana jękła pierś –
on błogosławił krwią swą
nas oboje:

– Ja
– duchy z głębin mroku
– wywiodłem, biorąc ból i wieczne znoje.
– Z gwiazd niedosiężnych
– umieram wyroku,
– aby rozpalić
– męką serc oboje.

Nad pustym błędę brzegiem Acheronu,
gdzie z pęknięć
płyną law czerwonych zdroje.
I gwiazdom śpiewam hymn
podobny dzwonu.
A w dzwon ten bije śmierć.
Znów nas oboje –
ja –
i Śmierć.

Widzącemu umierających i zmartwychwstałych Dr. Krajewskimu.

Szpital Dzieciątka Jezus r. 1891

* * *

Powiało na mnie morze snów –
ruiny tajemnicze –
w sosnowych borach Anioł-nów
zapala krwawe znicze.

I już na głębie porwał mnie
błękitnym wichrem łśnień –
o Matko Boża – weź me dnie
za jeden wieszczy dzień.

A. Tyszcze – amar despues de la muerte.

WITEŻ WŁAST

Wśród nocy głuchej zagrał dzwon,
nikt nie wie, skąd przychodzi on –
kościół zamknięty, proboszcz w śnie –
a cóż tam w mroku leci – mknie?
pogrzeb? lecz co te mary konne
znaczą – i jęki – i śpiewy studzwonne?

Zawrzyjmy drzwi i okna chat –
będzie to dzuma albo grad,
ale upiory gonią w las –
sznur niewidzialny wlecze nas –
i my za nimi – połą kryjąc
twarz – idziemy na wpół żyjąc.

Przez wądół leśny, grzędaw ług,
gdzie się nie wrzynał nigdy pług,
przez bór, gdzie szumi skrzydłem strach,
jak dusze błędne idziem w snach.

Stare zamczysko, drzewiej gród,
ponoć olbrzymów byt tu lud –
czepia się mszały z głazem głaz –
płomień wybuchnął i zgasł.

O czymże gęślarz gra?
w ciemnościach zejdzie Bóg –
i w kim nie żywie skra –
ten się obali z nóg.

O, widzim otchłań już –
stoi w łachmanach król –
i krwią napelnia kruż –
może to lek? a może ból?

Na tronie Dziewa śni,
chochliki w wieńcach róż –
jak w one idziem dni
do Chrystusowych zórz.

Obudźcie, Panie, ją –
obudźcie z onych mar,
w których się dusze rwą,
gdy je skamieni czar.

I podchodzim mrący do zmarłej,
i całujem gnijącą tę dłoń –
sine wargi się bólem rozwarły,
a robaki żłobią jej skroń.

Odór – stęchlizna –
na sercu blizna –
żali mordercę? że w pokutnych
giezłach – do cieniów pielgrzymujem smutnych?

Czemu na czole mym krew?
a czemu w oczach Twych srom?
a czemu łamie się śpiew –
to w hymn, to w jęk – to w grom?

~~~~~

Hej, hej! ze smoczych gniazd
wypęła czarny gad –
w koronie siedem gwiazd,
kwitnący wokół sad.
Dębowe grube pnie
żelazną łuską gnie,
płomieniem krwawym lśni –
krótkie są człeka dni –
serce zamiera nam –
u śmierci stoim bram;
w sercu się mroczy grób,
węża jesteśmy łup.
Ni jak zmarznięte krzewiny
ścięte szronem –
prężą się lwie drużyny
przed zaskronem.
On jeden z wolna paszczę
zwraca w krąg –
i toczy nas, jak praszcę,
w mgliwie łąk.
I grają nam, jak skrzypki,
zielska pól –
wije się przy nas chybki
czarny ból.
Aż tam gdzie w bagnach okno –
bez dna toń –
i gdzie rosiczki mokną,
łamiąc dłoń –
topią się i nurzają
duchów ćmy –
skrzypeczki śpiewne grają:
tęskne-śmy!
A duch w koronie gędzi
niemą pieśń –
i szlocha na krawędzi,
patrzac w pleśń.
I zepchnął go tam dłonią
Witeź Włast,

odziany złotą bronią
z klętych gwiazd.

I przeciw smoku dumnie
zagrał w dzwon –
a młoda pani w trumnie
krwawi szron.

A cały srebrem tkany
śniów król –
jak słońce – gdy tumany
kurzy z ról –
tak on rozteńczył smoka
aż do chmur –
a noc szafirooka
schodzi z gór.

I tam na nieba morzu
skrzy się gad,
a my – jak na przestworzu
bujny kwiat.

A pieśń ogniami błyska –
wichrem wiar –
jakby przez uroczy ska
wionął żar.

~~~~~

Orły! niechaj wam ukążą szlaki w błękitach –
w lesie tur, w stepie sumaki –
a potoki na granitach,
a w morzu wiry Malsztromu –
a w chmurach – śpiew gromu.

Na poboju legło sto tysięcy
młodzianów –
każdy jęk – każda rana więcej
mówi niż mądrość brahmanów,
bo umierał wszechświat w każdym łonie,
a bóg – słońce sztydziło na tronie.

Oto wyschły w posusze las dębów –
zapalę –
i tryśnie z ożywionych zrębów
ognia zachwyt, a nie żale –
kto się dotknie mego mroku –
wzleci jak Perkun w obłoku.

Ja nie będę wam grał pieśni smutnej,
o Cienie!
lecz dam tryumf dumny i okrutny,
co zawali błękitów sklepienie
i zdruzgoce –
waszych bogów tęskniące bezmoce.

I powiodę was w kraj zórz polarnych
z dźwiękiem rogów –
i zakrwawię u kamieni ofiarnych –
i przekuję was ludzi – w półbogów –
dziką pieśnią serca wam zachwycę –
a do ręki dam grom – i orlicę.

Ognie! niechaj was wśród mroków rozżarzą,
Ocean! niech was wichrami napoi –
jak archanioł z łańcuchem w gwiazd zbroi
zejdźmy się z Bogiem twarz z twarzą.

~~~~~

I cały ogromny lud –
jak w burzy lecący śnieg –
rwał się na szczyty gór –
w siedmio-płomieniu gwiazd.

Pamięci rycerskiej Sewera.

BOJAN

Patrz, mój synu – kry płyną wśród bezbrzeżnej rzeki –
nad nią drzewa z gałęzi obcięte – kaleki.

Patrz, mój synu – nie wody szumią, lecz pacierze –
nie kry płyną – lecz z sztandarów obdarci rycerze.

Nie kamienie – ale maski tam grabarzy –
nie jodłowych lasów drzenie –
lecz śpiew budzonych pod ziemią cmentarzy.

Nie sierpy dzwonią – ale noże –
nie mgły czernią – ale się wali na nas czarne morze.

Nie myśl, że Bóg nas rzucił wśród powodzi,
jako szczenięta. Przy Tobie dwa duchy dziewicze –
jedna Cię umarłego położy na znicze,
a druga Cię, jak matka na nowo odrodzi.

Jest Bóg maluczkich i tryumfatorów –
Bóg tajemnic nad niebem Twojej duszy
i Bóg trzeci – okropny – Bóg pozorów –
i On hufcem najedzie i pod kopytami skruszy.

Ja stary umrę – a umarli rządzą
w ogrójkach życia, jako pasieczniki –
ptaki nie mają dróg – lecz nie błędzą –
dusza ma własne gwiazdy i tajniki –
a teraz idź, witeziu.

BIAŁE RÓŻE KRWI

*„ogniem białym, płonącym, nieugaszalnym
zatracić się w ciemnościach i więcej się nie
odnaleźć, według pojmowania człowieczego.”
(Ruybrock)*

BIAŁE RÓŻE KRWI...

Białe róże krwi rosną przy mej celi –
a dokoła bór w swych upiornych snach.
Kiedy zimna noc – jako czarny ptak –
na wierzchołkach gór zostrzy krwawy dziób –
dwie siostrzyczki me – ach, dwie obłąkane
z lśnącymi oczyma, jak zaklęte skarby –

i słucham piosenek – i drżą srebrne rosy –
odmykam okno gotyckiej wieżycy.
I łkają słowiki i z szumem drżą fale –
do groty umarłych wszedł księżyc.
Węże znad jezior prężą się uśpione,
a drzewa olbrzymy pośród chmur i nieba.
Gwiazdy jak róże kwitną wśród gałązek,
taniec szkieletów –

Na katafalku z czarnych kamieni
leży blady królewicz
i litośnie patrzy na swą zabójczynię.
Ona, jak posąg, bezmowna –
w ekstazie bólu uśmiecha się
przez zasłonkę grobu.
Patrzy litośnie królewicz –
dwa jeziora oczu ścinają mu się w lód.

Dwie siostrzyczki moje palą kwiat paproci.
Ziemia rozpęka w urwisko.
Nad jeziorem śmierci
siedzi nagi człowiek i w zielonkawą patrzy toń,
jako w źrenice święte Ureusa.
A strojne karły i wesołki
tańcząc na nitkach pajęczych
zawodzą spiżowy chorał o narodzinach gwiazd.
Mój brat: przed obliczem siedmiu posągów
skrzyżowaliśmy nasze miecze i czaszę krwi
piliśmy na braterstwo.
Całą wieczność szukałem –
odnalazłem weseląc się w płaczu moim.
Zaklinam go w dawne imiona anielskie –
przypomina – budzi się, jak ze snu –
uśmiecha się, jak Jehowa, spoza mgławicy,
a strumień piany toczy się po zoranych ustach.
Prosi bym do uścisku podał dłoń –
chwycił mocno rękę moją –
zataczając się w okropnej radości,
wykręcił i z całej mocy
złamał na żelazach.
Zmiażdżoną ręką uderzył mię w twarz
i wyzwał na straszny – zagrobny bój –
w nurtach głębokiej wody.
Łzy płyną mu anielskie, rzewne
po zbrudzonym obliczu piorunami,
jak ziemia –

Dwie siostrzyczki me rzucają do ognia
pszeniczną śnieć.
Siedzę na ganku wśród odwiecznych lip,
szafranowe krokusy pachną mi świętem Wielkiejnocy,
lilowe malwy i czarne bratki
szepcą opowiadki o tych, co minęli.
A słońce rozsypało krwawe róże
na obłokach – i gdy zagasty – stało się,
jakby ktoś ogród zamienił w żuzle i popiół.

Pies wierny skomli przez sen
u moich nóg.
Prowadzi do mnie małe dziecko
żona – za rączkę.
I cisza taka święta
wśród omglonych łąk i lasów.
Świerszcze sykają pod progami,
żaby rechocą –
jakby szklane, grające wirowały sfery.
I poszedłem, ach – na drogę pod krzyż
i nie wrócę już – nigdy nie wrócę.

O siostrzyczki moje, podłóżcie smolny żar
i niech rozsżumi
oceanowym śpiewem ognia ta puszcza.
W płonących wirach dymu
zapadną się moje czarne księżstwa –
w roztopach żywicy
skamieniają się moje napowietrzne jeziora –
upiorne skrzydła moje
zanurzę w prastarych wulkanach –
i tylko serce me złożcie z modlitwą do ziemi.
Nad popiołami
zaszumia zboża –
będą ludzie pożywać – i błogosławić.

Moim Siostróm i Matce.

STYGMATY ŚW. FRANCISZKA

O wzgardź mną Panie, bom niegodny Ciebie – lecz w piersi mojej słyszę harfy granie i ręce moje wyciągam w zaranie – ku Tobie.

Uderza na mnie blask Mocy i Tronów – gwiazdy mi grają wśród wieczornych dzwonów – na niebie krwawe błyskają purpury – Twoich tajemnic otchłanie i góry.

A duchy z twarzą posepnie ukrytą – oczy im świecą przez wór San-Benito. I patrzę w zimne ich oczodoły – gdzie bezwstyd w dzikie zamarł szaleństwo – w krypcie kościoła tajne męczeństwo – za filarami błyszczą anioły.

I podszedł do mnie Upiór-strach nocny – ręce mi związał, bym legł bezmocny. A harfę podał w gasnące dłonie – serce, co wiecznym pożarem zionie. I umęczyłem jeszcze raz drugi to smętne i krwi mej polały się strugi. Odejm mnie. Panie, moim szponom – odejm mnie, Panie, błotu mojemu – czemu nie przychodzicie mi, łyzy? i darmo trzymam twarz odwróconą – widzę Twe oczy zachodzące – widzę, jak czarne zimne słońce zakrywa Ciebie mi.

Stoję na ostrym cyplu góry – pode mną w głębi czarnopiórej – nade mną – wkoło – Ty.

Idę ku Tobie, Tajemnico – wsłuchany w poszept kwiatów – otwarte szczęścia mego rany – oh, serc mam więcej niżli światów – niż gwiazd –

A płomień ku mnie z Twego słońca – a burze ciepłe przelatują jestestwo moje – zodiakalne światło nad horyzontem, jako lodowe fragmenty.

Nie chcąc zakrwawiłem kwiatki i poruszyłem umarłego w trumnie – gałązki ciernia oplotły mi głowę – z rąk płyną świetlane smugi.

Ptaszki lecą pytać się, com widział w niebiosach: duszyczki wasze bardzo tęskniące. Umarli pytają mnie o swych losach – i tylko kwiatki cicho na skoszonej łące oddają aromat, jak siostra Łazarza, Panu.

Czcigodny K. Baykowski przyjął raczy.

SEN

Tyś umarł? nie wiem, lecz się zbudziłem ze łzami
i jeszcze grają chóry tych anielskich lutni
i moje serce, jakby fala, łka mi
i słyszę – cicho szepcą Twój uczenie smutni.

Czytałem księgę w prześwielonych zbożach –
kronikę Twoich męczarni i Twych bólów świętych –
wtem, jakby światy mi rozteńczył się w oczach
i jakby kwiaty szumią w stepach wniebowziętych:
tak-żeś się cieszył, gasnąc – tak radował w Panu,
konając – i czułem ból Twojego ciała
i dusza moja – ach, gorzko płakała,
żeś jej tam nie wziął – jak kłos zżęty z ładu
i rzucony na drogę pod żelazne koła
w pył...

Mikołajowi N. w Kriestowozdwiżeńsku.

*Tej – która cichym promieniem Gwiazdy Zarannej
przyświecała moim księżycowym wulkanom – Tej zaiste
wartej złotych strun i słów miłości – mej Żonie –
poświęcam kończący się tu poemat
W MROKU GWIAZD
w Tatrach, w Rzymie, nad Atlantykiem,
w borach poleskich pisany
M.C.M.II.*